

Financijsko i statističko izvještavanje u sklopu godišnjih izvještaja osiguravajućih društava

---

Čuljak, Viva

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:148:745101>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International](#)/[Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-26**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

**Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija,
smjer Računovodstvo i revizija**

**FINANCIJSKO I STATISTIČKO IZVJEŠTAVANJE U SKLOPU GODIŠNJIH
IZVJEŠTAJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA**

**FINANCIAL AND STATISTICAL REPORTING WITHIN THE ANNUAL
REPORTS OF INSURANCE COMPANIES**

Diplomski rad

Viva Čuljak, 0067541018

Mentor: Doc.dr.sc. Sanja Broz Tominac

Zagreb, veljača, 2021.

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja	1
1.3. Sadržaj i struktura rada	2
2. STATISTIČKI IZVJEŠTAJI OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U SKLOPU GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA	4
2.1. Zakonska regulativa u poslovanju osiguravajućih društava	4
2.1.1. Zakon o osiguranju (NN 30/15, 112/18, 63/20, 133/20, 2020.)	4
2.1.2. Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14, 2014.)	5
2.2. Pojam i sudionici u osiguranju	5
2.2.1. Pojam osiguranja	5
2.2.2. Sudionici u osiguranju	5
2.3. Raspored rizika osiguranja po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja	8
2.3.1. Skupina neživotnih osiguranja	8
2.3.2. Skupina životnih osiguranja	13
2.3.3. Osiguravajuća društva u Republici Hrvatskoj	14
2.4. Statistički standardi osiguranja	18
2.4.1. Statistički podaci	18
2.4.2. Definiranje veličina koje se prate u tablicama propisanim statističkim standardima osiguranja	21
3. FINACIJSKI IZVJEŠTAJI ZA NEŽIVOTNA I ŽIVOTNA OSIGURANJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U SKLOPU GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA	23
3.1. Temeljni financijski izvještaji osiguravajućih društava u poslovima neživotnih i životnih osiguranja	23
3.2. Primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u financijskom izvještavanju osiguravajućih društava	35
3.2.1. Općenito o Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja	35
3.2.2. MSFI 9 - Financijski instrumenti –klasifikacija i priznavanje	36
3.2.3. MSFI 16 –Najam	38
3.2.4. MSFI 17 –Ugovori o osiguranju	38
4. FINACIJSKI I STATISTIČKI IZVJEŠTAJI CROATIA OSIGURANJA D.D. U SKLOPU GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA U 2018. I 2019. GODINI	41
4.1. Croatia osiguranje od osnivanja do danas i organizacija Grupe Croatia osiguranja d.d.	41
4.2. Godišnji izvještaji Croatia osiguranja d.d. (GIDO_RE) u 2018. i 2019. godini	43
4.2.1. Godišnji financijski izvještaj	43
4.2.2. Godišnji statistički izvještaji	61

5. ZAKLJUČAK	83
Popis literature	85
Popis grafikona	88
Popis tablica	89
Popis slika	90
Životopis	91

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet istraživanja ovog diplomskog rada je financijsko i statističko izvještavanje u sklopu godišnjeg izvještaja osiguravajućih društava (GIDO_RE). Tržište osiguranja, kao bitan dio financijskog tržišta, mora biti učinkovito, sigurno i stabilno kako bi osiguravatelji kvalitetno zaštitili interese osiguranika i na taj način pridonijeli stabilnosti financijskog sustava Republike Hrvatske. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (u nastavku HANFA) vrši nadzor nad društvima za osiguranje i društvima za reosiguranje. Za obavljanje pojedine vrste osiguranja društvo za osiguranje treba dobiti dozvolu HANFA-e.

Cilj ovog rada je pokazati važnost godišnjih izvještaja osiguravajućih društava koji se dostavljaju HANFA-i i istaknuti odnos financijskih i statističkih izvještaja u sklopu godišnjeg izvještaja. Važnost godišnjeg izvještaja potvrđuje to što je on sastavni dio revizorskog izvještaja koji se dostavlja i redovito pohranjuje na burzi za ona osiguravajuća društva čije dionice kotiraju na burzi. Temeljni financijski izvještaji moraju pružiti istinit, fer, pouzdan i nepristran pregled imovine, obveza, kapitala, promjene financijskog položaja i dobit ili gubitak. Za osiguravajuća i reosiguravajuća društva obvezna je primjena Međunarodnih standarda financijskih izvještaja (u nastavku MSFI) u financijskim izvještajima za životna i neživotna osiguranja. U radu je naznačena i pravna regulativa kojom se uređuje tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj, kao i djelokrug i nadležnost HANFA-e. Osiguravajuća društva moraju pratiti i uvažavati promjene u zakonskoj regulativi koja uređuje poslovanje osiguravajućih društava.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

U radu su analizirani godišnji izvještaji osiguravajućeg društva Croatia osiguranje d.d. za 2018 i 2019. godinu. Uz godišnje financijske izvještaje u radu je prikazan odnos financijskih i statističkih izvještaja o policiranim premijama (prihodima) i likvidiranim štetama (rashodima) za osigurane rizike po vrstama i skupinama osiguranja i reosiguranja. Također, u radu su detaljno objašnjeni pojmovi vezani uz osiguranje. Prikazana je zakonska regulativa vezana uz obradu godišnjih izvještaja. U radu je istaknuta povezanost između financijskih izvještaja i statističkih podataka.

Metodama deskriptivne statistike analizirani su statistički podatci za 2018. i 2019. godinu koji su iskazani za pojedine vrste i skupine osiguranja: zdravstveno osiguranje, osiguranje cestovnih vozila, osiguranje od odgovornosti za uporabu motornih vozila, osiguranje od požara i elementarnih šteta i životno osiguranje. Prikazuje se koje vrste i skupine osiguranja osiguranici najčešće osiguravaju.

Važnost osiguranja i profit osiguravajućih društava su inspiracija za ovo istraživanje. Za pisanje ovog diplomskog rada koristi se literatura iz područja računovodstva, analize financijskih izvještaja, financijskog računovodstva, računovodstva osiguranja i reosiguranja. Poseban naglasak je na godišnjim izvještajima Croatia osiguranja d.d. i zakonskim propisima. Navedene su i relevantne internetske stranice i portali na kojima su dostupni članci, zakonski propisi i izvješća.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Ovaj diplomski rad sastoji se od 5 cjelina. U uvodnom dijelu rada definirana je tema rada i ciljevi, te se navode izvori podataka i struktura rada. Drugi dio rada bavi se pojmom osiguranja, zakonskom regulativom u poslovanju osiguravajućih društava, vrstama osiguranja i statističkim standardima osiguranja. U trećem poglavlju navedeni su temeljni i dodatni financijski izvještaji osiguravajućih društava i primjene MSFI-ja i njihov utjecaj. U četvrtom poglavlju analizirani su financijski izvještaji Croatia osiguranja d.d. u 2018. i 2019. godini. Analizirana je povezanost financijskih i statističkih izvještaja koja je važna u izradi godišnjih izvještaja. Prema statističkim podacima o policiranim premijama i likvidiranim štetama za osigurane rizike po vrstama i skupinama osiguranja objašnjena su značenja i svrha računanja tehničke premije, tehničke pričuve i tehničkog rezultata. Pomoću zaračunate bruto premije i likvidiranih šteta Croatia osiguranja d.d. od 2014.-2019. godine statističkom metodom prognoziranih vrijednosti izračunati su iznosi za 2020. i 2021. godinu. Statističkim podacima o policiranim premijama i likvidiranim štetama za osigurane rizike po vrstama i skupinama reosiguranja izračunat je tehnički rezultat za 2018. i 2019. godinu u Croatia osiguranju d.d.. Također, na temelju statističkih izvještaja napravljena je usporedba godišnjih izvještaja za 2018. i 2019. godinu u zdravstvenom osiguranju, osiguranju cestovnih vozila, osiguranju od odgovornosti za uporabu cestovnih vozila, osiguranju od požara i elementarnih šteta i

životnom osiguranju. Na kraju rada nalazi se zaključak i popis korištene literature, slika, tablica i grafova.

2. STATISTIČKI IZVJEŠTAJI OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U SKLOPU GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA

2.1. Zakonska regulativa u poslovanju osiguravajućih društava

Osiguravajuća društva posluju sukladno zakonu i pravilnicima koja određuju uvjete poslovanja osiguravajućih društava. Osiguravajuća društva mjesečno, kvartalno, godišnje dostavljaju podatke o svom poslovanju u HANFA-u i Hrvatskom uredu za osiguranje (u nastavku HUO).

Zakonski okvir čine:

- Zakon o osiguranju (NN 30/15, 112/18, 63/20, 133/20, 2020.)
- Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14, 2014.)
- Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 2018.)
- Zakon o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 2020.)
- Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
- Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (NN 140/05, 154/11, 12/12, 2012.)
- Zakon o reviziji (NN 127/17, 2017.)

2.1.1. Zakon o osiguranju (NN 30/15, 112/18, 63/20, 133/20, 2020.)

U Zakonu o osiguranju u Poglavlju III. navedene su odredbe o izvještavanju HANFA-e. Obrada, vođenje i dostava statističkih podataka o osiguranju uređena je odredbama Članka 202. Zakona o osiguranju. Društvo za osiguranje dužno je voditi i obrađivati statističke podatke o poslovima osiguranja odnosno poslovima reosiguranja, rizicima koje pokrivaju osiguranja, osiguranim slučajevima i štetama. Društvo za osiguranje dužno je dostavljati HANFA-i statističke podatke o poslovima osiguranja, rizicima koje pokrivaju osiguranja, iznosu premija, štetama i provizijama, bez umanjenja za reosiguranje, po državama članicama, i to po vrstama neživotnih i životnih osiguranja.

2.1.2. Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14, 2014.)

Zakon o obveznim osiguranjima u prometu odnosi se na osiguranje prijevoznog sredstva osiguranika ili plaćanje štete oštećenome u prometu. Društva za osiguranje i Hrvatski ured za osiguranje dužni su prikupljati, obrađivati i voditi statističke podatke o osiguranicima, štetnim događajima, procjeni i likvidaciji šteta. Podaci o štetama vode se odvojeno za štete zbog smrti, tjelesne ozljede, oštećenja zdravlja i uništenja ili oštećenja stvari. Društva za osiguranje i Hrvatski ured za osiguranje obrađuju ove podatke primjenom statističkih standarda osiguranja, sukladno propisima o zaštiti osobnih podataka i propisima o zaštiti podataka. Hrvatski ured za osiguranje propisuje sadržaj, oblik podataka i rokove dostavljanja podataka.

2.2. Pojam i sudionici u osiguranju

2.2.1. Pojam osiguranja

Osiguranje je djelatnost pružanja ekonomske zaštite od određenih opasnosti koje ugrožavaju imovinu i osobe te se rizici kojima su izloženi osiguranici preraspodjeljuju na sve osiguranike. (Vašiček, 2019.) Osiguraniku se za pretrpljenu štetu isplaćuje naknada prema sklopljenom ugovoru o osiguranju. Pokriće rizika u osiguranju ostvaruje se na temelju ugovora o osiguranju (police osiguranja), kojim društvo za osiguranje za primljenu premiju preuzima obvezu da nastankom osiguranog slučaja, osiguraniku nadoknadi štetu u imovinskom osiguranju, odnosno plati ugovoreni iznos osiguranja u osobnim osiguranjima.

2.2.2. Sudionici u osiguranju

Osiguravatelj ili osiguravajuće društvo je pravna osoba s kojom je sklopljen ugovor o osiguranju i koja se obvezuje da će ugovaratelju osiguranja u skladu s uvjetima osiguranja nadoknaditi štetu ili isplatiti osigurninu. Osiguravajuće društvo prikuplja novčana sredstva na financijskom tržištu, prodajom polica osiguranja te ih financijski plasira. Glavne obveze osiguravatelja jesu izdavanje police osiguranja i isplate osigurnine. (Ćurković M.; Klobučar D., 2010.)

Ugovor o osiguranju je dvostrani pravni posao kojim se ugovaratelj osiguranja obvezuje platiti premiju osiguranja, a osiguratelj isplatiti osigurninu u slučaju nastanka osiguranog slučaja osiguraniku ili korisniku. (Ćurković M.; Klobučar D., 2010.)

Polica osiguranja je pisana isprava o sklopljenom osiguranju i sastavni je dio ugovora o osiguranju. (Ćurković M.; Klobučar D., 2010.)

Ugovaratelj osiguranja je pravna ili fizička osoba s kojom je osiguratelj sklopio ugovor o osiguranju. Ugovaratelj je dužan plaćati premiju osiguranja ili druge obaveze iz ugovora, ali istodobno ne mora biti i osiguranik. (Ćurković M.; Klobučar D., 2010.)

Osiguranik je osoba iz ugovora o osiguranju čija su imovina, život ili zdravlje osigurani, a koja ima pravo i ovlaštena je potraživati osigurninu od društva za osiguranje u slučaju nastanka osiguranog slučaja. Ugovaratelj može odabrati osiguranika ili je on i osiguranik, tada on mora ispunjavati sve obveze prema osiguravajućem društvu. (Ćurković M.; Klobučar D., 2010.)

Korisnik osiguranja je pravna ili fizička osoba koja ima pravo na naknadu temeljem ugovora o osiguranju ako nastupi osigurani slučaj. (Ćurković M.; Klobučar D., 2010.)

Reosiguravatelj je društvo za osiguranje koje ugovorom o reosiguranju preuzima obvezu da izravnom osiguravatelju plati dio ili čitav iznos štete koju bi on morao platiti svom osiguraniku. Osiguravatelj se obvezuje isplatiti reosiguravatelju određenu premiju osiguranja. (Ćurković M.; Klobučar D., 2010.)

Slika 1. Sudionici osiguranja

Izvor: (Vašiček, 2019.)

2.3. Raspored rizika osiguranja po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja

Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja (NN 23/16, 27/16, 2016.) donijela je 11. ožujka 2016. godine HANFA. Za obavljanje pojedine vrste osiguranja društvo za osiguranje treba dobiti dozvolu HANFA-e.

Vrste rizika se raspoređuju po skupinama osiguranje i vrstama osiguranja unutar skupina osiguranja.

Skupine osiguranja

- a) neživotno osiguranje
- b) životno osiguranje

2.3.1. Skupina neživotnih osiguranja

Neživotna osiguranja obuhvaćaju osiguranje različitih vrsta imovine. Kod neživotnog osiguranja se može utvrditi vrijednost imovine i precizno odrediti vrijednost štete u slučaju nastanka štetnog događaja.

Osnovna svrha osiguranja imovine je da se osigura naknada za štete nastale na imovini osiguranika zbog nastalog osiguranog slučaja. Pravo iz osiguranja mogu imati samo osobe koje se u trenutku nastanka štete imale materijalni interes da se osigurani slučaj ne dogodi. Zaračunata bruto premija neživotnih osiguranja uključuje sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom razdoblju, neovisno da li se ti iznosi u cijelosti ili djelomično odnose na kasnije obračunsko razdoblje. Premije se objavljuju bruto, tj. uključuju provizije posrednicima i isključuju poreze i doprinose na premije.

Tržište osiguranja unaprijeđuje segmentaciju tržišta kako bi unaprijedilo potrebe potrošača i povećalo prodaju usluga osiguranja.

Tablica 1. Skupina neživotnih osiguranja

Vrste osiguranja	Vrste rizika
01. osiguranje od nezgode	01.01 Osiguranje osoba od posljedica nezgode pri i izvan redovnog zanimanja 01.02 Osiguranje osoba od posljedica nezgode u motornim vozilima

	<p>01.03 Osiguranje djece i školske mladeži od posljedica nezgode</p> <p>01.04 Osiguranje gostiju, posjetitelja priredbi, izletnika i turista od posljedica nezgode</p> <p>01.05 Osiguranje potrošača, pretplatnika, korisnika drugih javnih usluga od posljedica nezgode</p> <p>01.07 Obvezno osiguranje putnika u javnom prijevozu od posljedica nezgode</p>
02. zdravstveno osiguranje	<p>02.01 Obvezno osiguranje naknade troškova za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti</p> <p>02.02 Dopunsko osiguranje razlike iznad vrijednosti zdravstvenih usluga obveznoga zdravstvenog osiguranja</p> <p>02.04 Dodatno zdravstveno osiguranje većega opsega prava i višeg standarda zdravstvene zaštite kojeg pokriva obvezno zdravstveno osiguranje</p> <p>02.06 Privatno zdravstveno osiguranje</p>
03. osiguranje cestovnih vozila	<p>03.01 Kasko osiguranje cestovnih motornih vozila na vlastiti pogon</p> <p>03.02 Kasko osiguranje cestovnih vozila bez vlastitog pogona</p>
04. osiguranje tračnih vozila	<p>04.01 Kasko osiguranje tračnih vozila</p>
05. osiguranje zračnih letjelica	<p>05.01 Kasko osiguranje zračnih letjelica težih od zraka</p> <p>05.02 Kasko osiguranje zračnih letjelica lakših od zraka</p>
06. osiguranje plovila	<p>06.01 Kasko osiguranje plovila u pomorskoj plovidbi</p> <p>06.02 Kasko osiguranje plovila za plovidbu kanalima i u riječnoj plovidbi</p> <p>06.03 Kasko osiguranja plovila u jezerskoj plovidbi</p> <p>06.04 Kasko osiguranje brodova u izgradnji</p> <p>06.05 Kasko osiguranje platformi</p>
07. osiguranje robe u prijevozu	<p>07.01 Osiguranje robe u pomorskom prijevozu</p> <p>07.02 Osiguranje robe u avionskom prijevozu</p> <p>07.03 Osiguranje robe u kopnenom prijevozu</p> <p>07.04 Osiguranje robe za vrijeme uskladištenja</p>

08. osiguranje od požara i elementarnih šteta	08.01 Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda izvan industrije i obrta 08.02 Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda u industriji i obrtu 08.03 Osiguranje od potresa
09. ostala osiguranja imovine	09.01 Osiguranje strojeva od loma 09.02 Osiguranje od provalne krađe i razbojstva 09.03 Osiguranje stakla od loma 09.04 Osiguranje kućanstva 09.05 Osiguranje građevinskih objekata u izgradnji 09.06 Osiguranje objekata u montaži 09.07 Osiguranje filmske djelatnosti 09.08 Osiguranje stvari u rudarskim jamama 09.09 Osiguranje informatičke opreme 09.10 Osiguranje zaliha u hladnjačama 09.11 Osiguranje usjeva i nasada 09.12 Osiguranje životinja 09.99 Ostala osiguranja imovine
10. osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	10.01 Obvezno osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama 10.02 Dragovoljno osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama 10.03 Osiguranje od odgovornosti prijevoznika za robu primljenu na prijevoz u cestovnom prometu 10.99 Ostala osiguranja od automobilske odgovornosti
11. osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	11.01 Obvezno osiguranje vlasnika odnosno korisnika zračnih letjelica od odgovornosti za štete trećim osobama 11.02 Osiguranje vlasnika odnosno korisnika zračnih letjelica od odgovornosti svih vrsta (uključujući odgovornost prijevoznika za robu primljenu na prijevoz u zračnom prijevozu) 11.99 Ostala osiguranja od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica

<p>12. osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila</p>	<p>12.01 Osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika pomorskih brodova (uključujući odgovornost prijevoznika za robu primljenu na prijevoz)</p> <p>12.02 Osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika riječnih, jezerskih plovila i plovila za plovidbu kanalima</p> <p>12.03 Obvezno osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika brodice na motorni pogon za štete trećim osobama,</p>
<p>13. ostala osiguranja od odgovornosti</p>	<p>13.01 Osiguranje ugovorne odgovornosti izvođača građevinskih radova</p> <p>13.02 Osiguranje ugovorne odgovornosti izvođača montažnih radova</p> <p>13.03 Osiguranje od odgovornosti proizvođača filmova</p> <p>13.04 Osiguranje od odgovornosti proizvođača za proizvode</p> <p>13.05 Osiguranje od odgovornosti u željezničkom prometu</p> <p>13.06 Osiguranje garancije proizvođača, prodavača i dobavljača</p> <p>13.07 Osiguranje opće odgovornosti</p> <p>13.08 Osiguranje od odgovornosti projektnih i drugih društava za štete na objektima zbog neispravne tehničke dokumentacije</p> <p>13.09 Osiguranje od odgovornosti projektnih i drugih društava</p> <p>13.10 Osiguranje od odgovornosti odvjetnika</p> <p>13.11 Osiguranje od odgovornosti javnih bilježnika</p> <p>13.12 Osiguranje od odgovornosti revizorskih tvrtki</p> <p>13.13 Osiguranje od odgovornosti špeditera</p> <p>13.14 Osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika marine</p> <p>13.15 Osiguranje od odgovornosti brodograditelja</p> <p>13.16 Osiguranje od odgovornosti obavljanja zaštitarskih i detektivskih djelatnosti</p> <p>13.17 Osiguranje od odgovornosti iz obavljanja djelatnosti upravljanja nekretninama</p> <p>13.18 Osiguranje od odgovornosti iz obavljanja liječničke, stomatološke i ljekarničke djelatnosti</p> <p>13.19 Osiguranje od odgovornosti stečajnih upravitelja</p>

	<p>13.20 Osiguranje od odgovornosti iz djelatnosti zastupanja u osiguranju i posredovanja u osiguranju i reosiguranju</p> <p>13.21 Osiguranje od odgovornosti menadžera (direktora i rukovoditelja D&O)</p> <p>13.22 Osiguranje turističke agencije od odgovornosti za paket-aranžman</p> <p>13.99 Ostala osiguranja od odgovornosti</p>
14. osiguranje kredita	<p>14.01 Osiguranje izvoznih potraživanja</p> <p>14.02 Osiguranje drugih vrsta potraživanja</p> <p>14.03 Osiguranje korisnika kredita od nemogućnosti vraćanja kredita uslijed rizika smrtnosti, nezgode, nesposobnosti za rad, gubitka posla i sličnih rizika</p> <p>14.99 Ostala osiguranja kredita</p>
15. osiguranje jamstava	<p>15.01 Osiguranje jamstava koje podrazumijeva rizike izravnog i neizravnog jamstva</p> <p>15.02 Osiguranje garancija</p>
16. osiguranje raznih financijskih gubitaka	<p>16.01 Osiguranje financijskih gubitaka radi prekida rada zbog požara i nekih drugih opasnosti osim potresa</p> <p>16.02 Osiguranje financijskih gubitaka radi prekida rada zbog loma strojeva</p> <p>16.03 Osiguranje raznih priredbi zbog atmosferskih oborina</p> <p>16.04 Osiguranje od šteta zbog otkupa krivotvorenih inozemnih sredstava plaćanja</p> <p>16.05 Osiguranje opasnosti otkaza turističkih putovanja</p> <p>16.06 Osiguranje financijskih gubitaka radi prekida rada zbog potresa</p>
17. osiguranje troškova pravne zaštite	<p>17.01 Osiguranje troškova pravne zaštite i troškova sudskog postupka</p> <p>17.99 Ostala osiguranja troškova pravne zaštite</p>
18. osiguranje pomoći (asistencija)	<p>18.01 Turističko osiguranje</p> <p>18.03 Putno zdravstveno osiguranje</p>

	18.04 Osiguranje pomoći (asistencije) za vrijeme puta, izvan mjesta boravka ili prebivališta 18.05 Osiguranje automobilske asistencije
--	---

Izvor: (NN 23/16, 27/16, 2016.)

2.3.2. Skupina životnih osiguranja

Životno osiguranje je osiguranje u cilju ostvarenja koristi prilikom nekog životnog događaja. Osiguranje pokriva rizik smrti ako nastupi tijekom ugovorenog roka trajanja osiguranja. Osiguranje se sklapa na više godina i ugovara se jednaka visina premije za cijelo vrijeme trajanja osiguranja. Osiguravatelj je za vrijeme trajanja iz ugovora od zaračunate bruto premije (naplaćena premija) pokrivaio svoje i posredničke troškove, a ostatak je ulagao i ostvario korist. Zaračunate bruto premije životnih osiguranja uključuju sve iznose premija koji su naplaćeni do kraja obračunskog razdoblja.

Tablica 2. Skupina životnih osiguranja

Vrste osiguranja	Vrste rizika
19. životna osiguranja	19.01 Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja 19.02 Osiguranje za slučaj smrti 19.03 Osiguranje za slučaj doživljenja 19.04 Doživotno osiguranje za slučaj smrti 19.05 Osiguranje kritičnih bolesti 19.99 Ostala osiguranja života
20. rentno osiguranje	20.01 Osiguranje osobne doživotne rente 20.02 Osiguranje osobne rente s određenim trajanjem
21. dopunska osiguranja uz osiguranje života	21.01 Dopunsko osiguranje od posljedica nezgode uz osiguranje života 21.02 Dopunsko zdravstveno osiguranje uz osiguranje života 21.99 Ostala dopunska osiguranja osoba uz osiguranje života
22. osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog	22.01 Osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili doživljenja unaprijed određene dobi 22.02. Osiguranje za slučaj rođenja

partnerstva ili rođenja	
23. osiguranje života i rentno osiguranje kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja	23.01 Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja (mješovito osiguranje) kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja 23.02 Osiguranje života za slučaj smrti kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja 23.03 Osiguranje života za slučaj doživljenja kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja 23.04 Životno osiguranje kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja s garancijom isplate 23.99 Ostala životna osiguranja kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja
24. tontine	24.01 Tontine
25. osiguranje s kapitalizacijom isplate	25.01 Osiguranje s kapitalizacijom isplate

Izvor: (NN 23/16, 27/16, 2016.)

2.3.3. Osiguravajuća društva u Republici Hrvatskoj

Kompozitna ili složena društva su društva za osiguranje koja obavljaju poslove neživotnog i poslove životnog osiguranja.

U Republici Hrvatskoj početkom 2019. poslovalo je 16 osiguravajućih društava za neživotno osiguranje, a 13 osiguravajućih društava za životno osiguranje od čega je 10 komozitnih društava.

Tablica 3. Osiguravajuća društva u Republici Hrvatskoj u 2019. godini

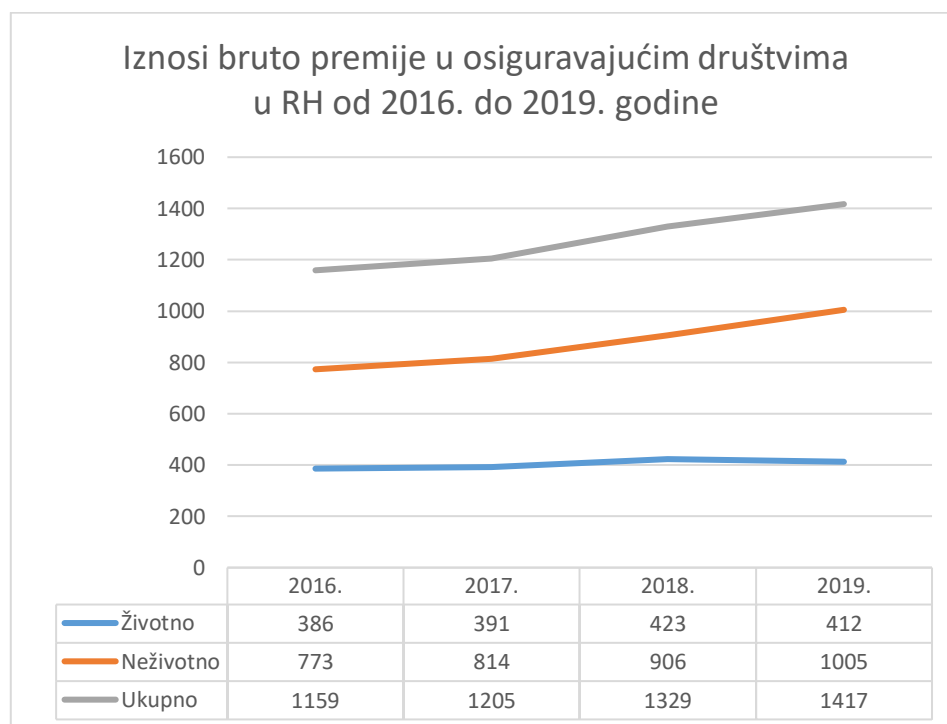
Kompozitna društva	Društva neživotnih osiguranja	Društva životnih osiguranja
Adriatic osiguranje d.d.	Euroherc osiguranje d.d.	Erste osiguranje d.d.
Allianz Hrvatska d.d.	HOK osiguranje d.d.	OTP osiguranje d.d.
Croatia osiguranje d.d.	Hrvatsko kreditno osiguranje d.d.	Wüstenrot životno osiguranje d.d.
Generali osiguranje d.d.	Croatia osiguranje kredita d.d.	Ergo životno osiguranje d.d.

Grawe Hrvatska d.d.	Izvor osiguranje d.d.
Merkur osiguranje d.d.	Ergo osiguranje d.d.
Triglav osiguranje d.d.	
Uniqa osiguranje d.d.	
Wiener osiguranje Vienna insurance group d.d.	
Agram life osiguranje d.d.	

Izvor: izrada autora prema: (Z. Vajda, 2021.)

U Republici Hrvatskoj se bruto premija osiguranja u životnom i neživotnom osiguranju povećao za 8,0% i 11,3% u odnosu na 2018. godinu. Rast u životnom osiguranju je potaknut širenjem populacije umirovljenika, no zbog niske razine dohotka i nedostatkom raspoloživih sredstava, razina bruto premije životnog osiguranja se smanjila za 2,5% u 2019. godini. Razina neživotnog osiguranja se povećala za 10,9% u 2019. godini. Ukupni rezultat bruto premije osiguravajućih društava ostvario je godišnji rast od 6,9%. U 2019. životno osiguranje je činilo 29,1%, neživotno osiguranje 70,9% bruto premije. Najveći udio u ukupnim premijama čini ukupno osiguranje automobila, a zatim životno osiguranje. (Z. Vajda, 2021.)

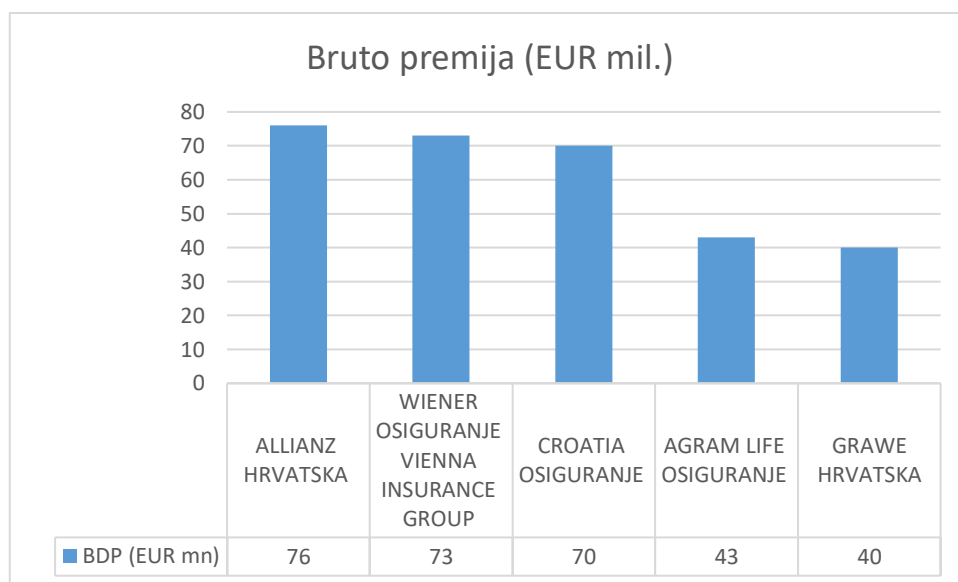
Tablica 4. Iznosi bruto premije u osiguravajućim društvima u RH od 2016. do 2019. godine

Izvor: izrada autora prema: (Z. Vajda, 2021.)

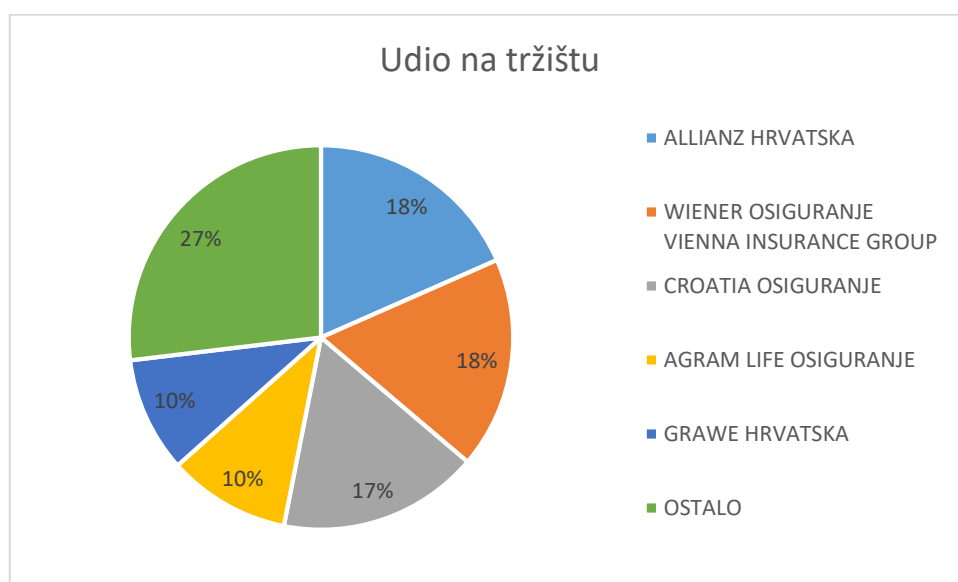
Najuspješnija osiguravajuća društva u životnom osiguranju su po bruto premiji Allianz osiguranje, Wiener osiguranje Vienna insurance group i Croatia osiguranje koji skupa čine 53% BDP-a životnog osiguranja.

Tablica 5. Iznos bruto premije vodećih osiguravajućih društava životnog osiguranja u 2019. godini

Izvor: izrada autora prema: (Z. Vajda, 2021.)

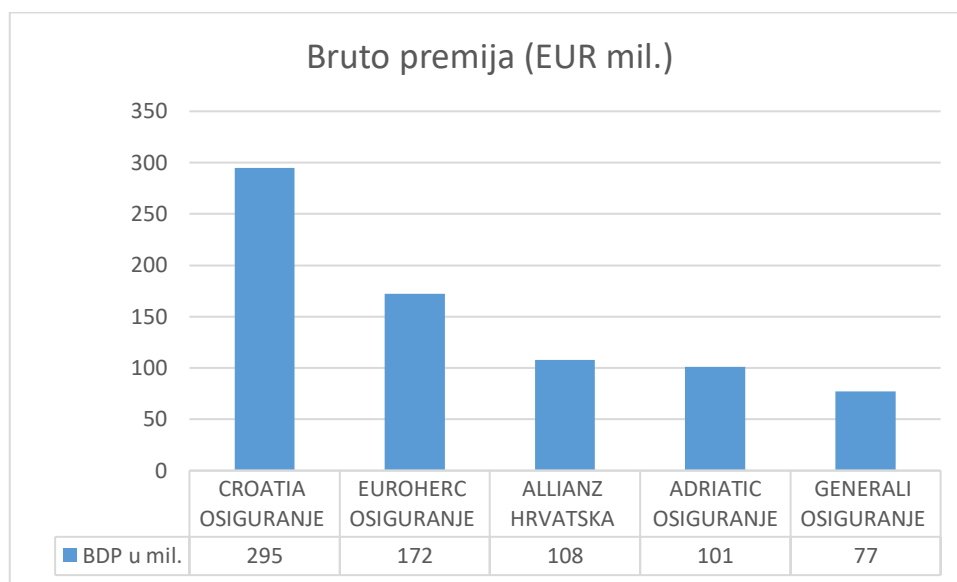
Tablica 6. Udio vodećih osiguravajućih društava životnog osiguranja u 2019. godini

Izvor: izrada autora prema: (Z. Vajda, 2021.)

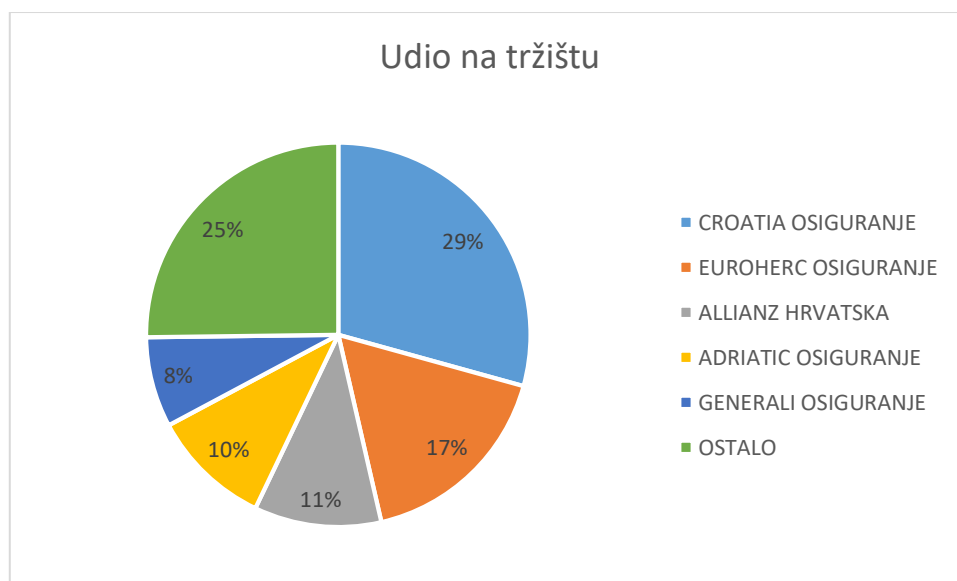
Neživotno osiguranje ostvaruje više nego duple iznose bruto premija životnog osiguranja u 2019. godini. Tri vodeća osiguravajuća društva ostvaruju 57% bruto premija neživotnog osiguranja.

Tablica 7. Iznos bruto premija osiguravajućih društava neživotnog osiguranja u 2019. godini

Izvor: izrada autora prema: (Z. Vajda, 2021.)

Tablica 8. Udio vodećih osiguravajućih društava neživotnog osiguranja u 2019. godini

Izvor: izrada autora prema: (Z. Vajda, 2021.)

2.4. Statistički standardi osiguranja

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga 11. ožujka 2016. donijela je Pravilnik o statističkim standardima osiguranja (NN 23/16, 2016.). Ovim Pravilnikom HANFA propisuje statističke standarde za obrađivanje podataka o poslovima osiguranja odnosno reosiguranja, rizicima koje pokriva osiguranje odnosno reosiguranje, osiguranim slučajevima i štetama. (NN 23/16, 2016.) Za poslove osiguranja u državama članicama EU, od kad je Hrvatska postala član, dužno je napraviti mjesečne izvještaje o poslovima osiguranja i to odvojeno za one koji se obavljaju preko podružnice i poslove osiguranja koji se obavljaju neposredno.

Godišnje statističke izvještaje treba dostaviti najkasnije u roku od četiri mjeseca od isteka kalendarske godine za koju se izvještaj sastavlja. Tromjesečne statističke izvještaje treba dostaviti do zadnjeg dana u mjesecu koji slijedi nakon izvještajnog tromjesečja. Mjesečne statističke izvještaje potrebno je dostaviti u roku od deset dana u mjesecu koji slijedi.

Iznosi se, prema Pravilniku, iskazuju u kunama s dvije decimale i trebaju biti usklađeni s pozicijama u Izvještaju o financijskom položaju i Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

2.4.1. Statistički podaci

Popis svih statističkih podataka koji se prate i dostavljaju HANFA-i prikazani su u tablici 9. zajedno s oznakama odgovarajućih obrazaca. Statistički podaci posebno se iskazuju za prodaju osiguranja, a posebno za štete nastale iz poslova osiguranja. Statističkim podacima se prati stabilnost poslovanja (npr. valjanost cijena osiguravajućih polica) na tržištu.

Tablica 9. Statistički podaci

Broj	Skraćenica	Naziv
1.	SP-1-O vrste	Statistički podaci o osiguranju prema vrstama osiguranja
2.	SP-1-O rizici	Statistički podaci o osiguranju prema rizicima osiguranja
3.	SP-1-O EU rizici	Statistički podaci o osiguranju u EU
4.	SP-2-O	Statistički podaci o premiji osiguranja
5.	SP-4-O	Statistički podaci o zaračunatoj premiji životnih osiguranja

6.	SP-4.1-O	Statistički podaci o novozaračunatoj premiji životnih osiguranja
7.	SP-5-O	Statistički podaci o izdacima za osiguranje slučajeva
8.	SP-6-O	Statistički podaci o broju šteta
9.	SP-7-O	Statistički podaci o stanju pričuva prijenosne premije
10.	SP-8-O	Statistički podaci o stanju pričuva šteta
11.	SP-8.1-O	Statistički podaci o strukturi pričuva šteta
12.	SP-9-O	Statistički podaci o stanju pričuva za bonuse i popuste
13.	SP-10-O	Statistički podaci o stanju pričuva za izravnane šteta (kolebanje šteta)
14.	SP-11-O	Statistički podaci o stanju drugih tehničkih pričuva osiguranja
15.	SP-12-O	Statistički podaci o vrstama drugih tehničkih pričuva osiguranja
16.	SP-13-O	Statistički podaci o matematičkoj pričuvi
17.	SP-14-O	Obračun učinaka neto tehničkih pričuva (bez pričuva za kolebanje šteta)
18.	SP-15-O	Statistički podaci o troškovima uprave (administrativni troškovi)
19.	SP-16-O	Statistički podaci o troškovima pribave i stanju razgraničenih troškova pribave
20.	SP-16-O EU	Statistički podaci o troškovima pribave i stanju razgraničenih troškova pribave u EU
21.	SP-17-O	Statistički podaci o broju osiguranih osoba zdravstvenoga osiguranja
22.	SP-18-O	Statistički podaci o broju osiguranih osoba životnoga osiguranja
23.	SP-19.1-O	Statistički podaci o pribavi obveznog osiguranja putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja
24.	SP-19.2-O	Statistički podaci o štetama obveznog osiguranja putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja

25.	SP-21.1-O	Statistički podaci o pribavi obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti
26.	SP-21.2-O	Statistički podaci o štetama obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti
27.	SP-22.1-O	Statistički podaci o pribavi ostalih obveznih osiguranja od odgovornosti iz Zakona o osiguranju
28.	SP-22.2-O	Statistički podaci o štetama ostalih obveznih osiguranja od odgovornosti iz Zakona o osiguranju
29.	SP-23-O	Statistički podaci o broju i strukturi uposlenih
30.	SP-24-O	Statistički podaci o zaračunatoj bruto premiji po prodajnim kanalima
31.	SP-25.1-O	Statistički podaci o razvoju šteta po godinama
32.	SP-25.2-O	Statistički podaci o razvoju šteta po godinama
33.	SP-1-R vrste	Statistički podaci o reosiguranju prema vrstama osiguranje
34.	SP-1-R rizici	Statistički podaci o reosiguranju prema rizicima unutar vrste osiguranja
35.	SP-2-R	Statistički podaci o premiji reosiguranja
36.	SP-5-R	Statistički podaci o izdacima reosiguranja
37.	SP-7-R	Statistički podaci o stanju pričuva prijenosne premije reosiguranja
38.	SP-8-R	Statistički podaci o stanju pričuva šteta reosiguranja
39.	SP-8.1-R	Statistički podaci o strukturi pričuva šteta reosiguranja
40.	SP-9-R	Statistički podaci o stanju pričuva reosiguranja za bonuse i popuste
41.	SP-10-R	Statistički podaci o stanju pričuva reosiguranja za izravnanje šteta (kolebanje šteta)
42.	SP-11-R	Statistički podaci o stanju drugih tehničkih pričuva reosiguranja
43.	SP-12-R	Statistički podaci o vrstama drugih tehničkih pričuva reosiguranja

44.	SP-14-R	Obračun učinaka neto tehničkih pričuva reosiguranja (bez pričuva za kolebanje šteta)
45.	SP-15-R	Statistički podaci o troškovima uprave (administrativni troškovi)
46.	SP-16-R	Statistički podaci o troškovima pribave i stanju razgraničenih troškova pribave
47.	SP-23-R	Statistički podaci o broju i strukturi uposlenih

Izvor: (NN 23/16, 2016.)

Osiguravajuća društva dužna su dostaviti statističke podatke HANFA-i:

- mjesečno: SP-1-O rizici i SP-1-R rizici
- tromjesečno: SP-1-O/R rizici, SP-1-O/R vrste, SP-5-O/R, SP-7-O/R, SP-8-O/R, SP-8.1-O/R, SP-10-O/R, SP-13-O/R, SP-15-O/R, SP-16-O/R
- godišnje: svi statistički podaci

Osiguravajuća društva dužna su dostaviti godišnje statističke izvještaje Agenciji za poslove koje obavlja u pojedinim državama članicama EU koristeći obrasce: SP-1-O rizici EU i SP-16-O EU.

2.4.2. Definiranje veličina koje se prate u tablicama propisanim statističkim standardima osiguranja

Statistički podaci posebno se iskazuju za prodaju osiguranja, a posebno za štete nastale iz poslova osiguranja.

U prodajnim tablicama iskazuju se:

- Broj osiguranja –broj vrsta ili rizika zaključenih na jednoj polici osiguranja.
- Zaračunata bruto premija –iznos zaračunate bruto premije iskazan na polici po svakom riziku osiguranja
- Stanje prijenosne premije bruto iznos na dan 01.01. –iskazuje se stanje prijenosne premije na dan 01.01. tekuće godine, odnosno 31.12. prethodne godine
- Stanje prijenosne premije bruto iznos na dan 31.12. –iskazuje se stanje prijenosne premije na dan 31.12. tekuće godine, odnosno na dan 01.01. iduće godine

U tablicama o štetama iz osiguranja iskazuju se:

- Broj šteta –broj konačno likvidiranih (riješeni) šteta po pojedinoj vrsti odnosno riziku osiguranja
- Likvidirane štete –iskazuje se iznos likvidiranih šteta po pojedinoj vrsti odnosno riziku osiguranja
- Stanje pričuva šteta bruto iznos na dan 01.01. –iskazuje se stanje pričuva šteta na dan 01.01. tekuće godine, odnosno 31.12. prethodne godine
- Stanje pričuva šteta bruto iznos na dan 31.12 –iskazuje se stanje pričuva šteta na dan 31.12. tekuće godine, odnosno na dan 01.01. iduće godine
- Broj šteta u pričuvi na dan 31.12. –upisuje se broj prijavljenih šteta koje na dan 31.12. tekuće godine nisu konačno riješene po vrstama osiguranja.

Tablica 10. Vrste osiguranja

Šifra	VRSTA OSIGURANJA	OSIGURANJA				ŠTETE				
		Broj osiguranja	Zaračunata bruto premija	Stanje prijenosne premije		Broj šteta	Likvidirane štete, bruto iznos	Stanje pričuva šteta		Broj šteta u pričuvi na dan:
				Bruto iznos na dan 01.01.	Bruto iznos na dan:			Bruto iznos na dan 01.01.	Bruto iznos na dan:	

Izvor: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Tablica 11. Vrste rizika

Šifra	VRSTE RIZIKA	OSIGURANJA				ŠTETE				
		Broj osiguranja	Zaračunata bruto premija	Stanje prijenosne premije		Broj šteta	Likvidirane štete, bruto iznos	Stanje pričuva šteta		Broj šteta u pričuvi na dan:
				Bruto iznos na dan 01.01.	Bruto iznos na dan:			Bruto iznos na dan 01.01.	Bruto iznos na dan:	

Izvor: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Navedene veličine koje se prate u SP tablicama su pozicije u dva osnovna financijska izvještaja: Izvještaj o financijskom položaju i Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.

3. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ZA NEŽIVOTNA I ŽIVOTNA OSIGURANJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U SKLOPU GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA

3.1. Temeljni financijski izvještaji osiguravajućih društava u poslovima neživotnih i životnih osiguranja

Računovodstvom se opisuju, mjere i tumače ekonomske aktivnosti određenih subjekata. Računovodstvo u širem smislu obuhvaća bilježenje povijesnih događaja, analizu, prognoziranje i planiranje budućih ekonomskih aktivnosti i procjenu mogućih rezultata tih aktivnosti. Pomoću njih trebaju se sastavljati informacijske i upravljačke funkcije koje su nužne za pripremu izvještaja za eksterne korisnike.

Poduzetnik je dužan izraditi Godišnje izvješće posloводства koje mora sadržavati istinit i fer prikaz razvoja financijskog položaja i uspješnost rezultata poslovanja poduzetnika i njegova položaja, zajedno s opisom glavnih rizika i neizvjesnosti s kojima se on suočava. Ako je to potrebno za razumijevanje razvoja, rezultata poslovanja i njegova položaja, analiza mora uključivati financijske pokazatelje i nefinancijske pokazatelje koji su relevantni za određeno poslovanje.

Godišnje izvješće mora sadržavati (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 2020.):

1. Financijske izvještaje za izvještajno razdoblje uključujući revizorsko izvješće (ako je propisana obvezna revizija godišnjih financijskih izvještaja)
2. Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja
3. Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru
4. Izvješće posloводства s podacima koji se odnose na prikaz:
  - (a) vjerojatnog budućeg razvoja
  - (b) aktivnosti istraživanja i razvoja
  - (c) podataka o otkupu vlastitih dionica
  - (d) podataka o postojećim podružnicama
  - (e) koje financijske instrumente koristi i koje su politike upravljanja financijskim rizicima
  - (f) nefinancijskog izvješća.

Financijski izvještaji ne pružaju sve informacije koji bi korisnici trebali pri donošenju ekonomskih odluka, budući da oni daju sliku financijskih učinaka prošlih događaja i ne pružaju nefinancijske informacije. Financijski izvještaji pokazuju rezultate upravljanja ili odgovornosti menadžmenta za povjerene.

Godišnje financijske izvještaje (temeljne) čine (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 2020.):

1. izvještaj o financijskom položaju (bilanca) (Obrazac: IFP)
2. izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka) (Obrazac: ISD)
3. izvještaj o novčanim tokovima (Obrazac: INT)
4. izvještaj o promjenama kapitala (Obrazac: IPK)
5. Bilješke uz financijske izvještaje

Uz ministarstvo financija, Poreznu upravu i HANFA nadležna je provoditi nadzor nad izvršenjem obveze sastavljanja financijskih informacija izdavatelja čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište. Osim toga, HANFA je nadležna i obavljati nadzor u dijelu računovodstvenih poslova izdavatelja radi provjere izvršavanja obveze sastavljanja financijskih informacija izdavatelja u skladu s propisanim okvirom financijskog izvještavanja.

Temeljni financijski izvještaji predstavljaju podlogu i polaznu osnovu za analizu poslovanja poduzeća, pa tako i društva za osiguranje, kako bi se dobile potrebne informacije o njemu. Društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje dužno je voditi poslovne knjige, sastavljati knjigovodstvene isprave, vrednovati imovinu i obveze te sastavljati godišnje financijske izvještaje i financijske izvještaje za razdoblja tijekom poslovne godine u skladu sa Zakonom o osiguranju, propisima kojima se uređuje računovodstvo i MSFI. Društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje dužno je sastavljati godišnje izvješće i konsolidirano godišnje izvješće društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje u skladu s propisima kojima se uređuje računovodstvo i dostaviti ga HANFA-i u pisanom obliku.

U Zakonu o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 2020.) društva za osiguranje su subjekti od javnog interesa i veliki poduzetnici i njihovo djelovanje je uređeno pod zakonskim aktom: Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje. (NN 37/16, 2016.)

Ovim Pravilnikom propisuju se:

- oblik i sadržaj financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje za potrebe HANFA-e te način i rokovi dostavljanja tih izvještaja HANFA-i,
- oblik i sadržaj godišnjeg izvješća i konsolidiranog godišnjeg izvješća te rokovi njihova javnog objavljivanja i dostavljanja HANFA-i,
- sadržaj registra imovine za pokriće tehničkih pričuva prema računovodstvenim propisima te opseg, način i rokovi izvještavanja.

Financijske izvještaje društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje čine (NN, 2016.):

1. Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca),
2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (Račun dobiti i gubitka),
3. Izvještaj o novčanim tokovima,
4. Izvještaj o promjenama kapitala i
5. Bilješke uz financijske izvještaje.

Oblik i sadržaj temeljnih financijskih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje propisani su obrascima iz Priloga 1 Pravilnika koji su opisani u nastavku.

Društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje dužno je sastavljati i dodatne izvještaje (NN 37/16, 2016.) u cilju osiguranja dodatnih podataka i informacija o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i poslovnim aktivnostima društva.

Revizija financijskih izvještaja je provjera i ocjenjivanje godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja i drugih financijskih izvještaja te podataka i metoda korištenih prilikom njihova sastavljanja i na temelju toga, davanje neovisnog stručnog mišljenja o tome prikazuju li financijski izvještaji u svim značajnim odrednicama istinit i fer prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja te novčanih tokova u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja ili, ako je to primjenjivo, jesu li financijski izvještaji u skladu s propisima. Revizija financijskih izvještaja obuhvaća zakonsku reviziju i druge revizije financijskih izvještaja. (NN 127/17, 2017.) Obvezi revizije godišnjih financijskih

izvještaja podliježu subjekti od javnog interesa i veliki i srednji poduzetnici koji nisu subjekti od javnog interesa.

1. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)

Izvještaj o financijskom položaju je statičko izvješće koje prikazuje stanje imovine i potraživanja kapitala i obveza. Aktiva prikazuje vrijednost i strukturu imovine, a pasiva vrijednost i strukturu kapitala i obveza. Aktiva i pasiva uvijek imaju istu vrijednost, jer prikazuju presjek istog stanja poduzeća na određeni dan. Aktiva prikazuje društvo kroz vrijednosti imovine kojom raspolaže, a pasiva kroz strukturu izvora iz kojih je ta imovina financirana. Vrijednost kapitala odnosno glavnice čini razlika između vrijednosti aktive i ukupnih obveza. Izvještaj o financijskom položaju temelji se na povijesnim troškovima, stoga su vidljive neto promjene konačnog u odnosu na početno stanje. Tako se primijete strukturne i vrijednosne promjene imovine (investicije, otpisi, rashodi, potraživanja i sl.), te promjene kapitala (vrijednost kapitala povećava neto dobit a smanjuje gubitak). Kroz promjene vlastitog kapitala može se utvrditi neto rezultat poslovanja, te porast odnosno smanjenje kapitala, što može poslužiti za ocjenu sadašnjeg i prosudbu budućeg stanja.

Tablica 12. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)

	AKTIVA		PASIVA
Oznaka pozicije	Opis pozicije	Oznaka pozicije	Opis pozicije
A	Potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital	A	Kapital i rezerve
B	Nematerijalna imovina	B	Obveze drugog reda (podređene obveze)
C	Materijalna imovina	C	Tehničke pričuve
D	Ulaganja	D	Posebne pričuva za osiguranje iz skupine životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja preuzima investicijski rizik (bruto iznos)
E	Ulaganja za račun i rizik vlasnika polica životnog osiguranja	E	Ostale pričuve

F	Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	F	Odgođena i tekuća porezna imovina
G	Odgođena i tekuća porezna imovina	G	Depoziti zadržani iz posla predanog u reosiguranje
H	Potraživanja	H	Financijske obveze
I	Ostala imovina	I	Ostale obveze
J	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i neuspjela naplata prihoda	J	Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja
K	UKUPNA AKTIVA (A+B+C+D+E+F+G+H+I+J)	K	UKUPNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G+H+I+J)
L	IZVANBILANČANI ZAPISI	L	IZVANBILANČANI ZAPISI

Izvor: izrada autora prema: (NN, 2016.)

2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka)

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje prihode i rashode te financijski rezultat ostvaren u obračunskom razdoblju. Prikazuje obračunate prihode i rashode, bez obzira na to jesu li plaćeni ili neplaćeni. (L., Žager K., & Sever Mališ S., 2017.) Između izvještaja o financijskom položaju, kao statičnog financijskog izvještaja i izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, kao dinamičkog financijskog izvještaja, postoji čvrsta povezanost. Naime, promjene koje se u obračunskom razdoblju događaju na vrijednosti i strukturi imovine, obveza i kapitala imaju za posljedicu pojavu prihoda i rashoda pri čemu se nastanak prihoda javlja kao posljedica povećanja vrijednosti određenih oblika imovine te nastanak rashoda koji se javlja kao posljedica smanjenja vrijednosti određenih oblika imovine.

Prihodi društava za osiguranje su prihodi iz direktnih osigurateljnih poslova – pružanja usluga osiguranja, prihodi od ulaganja i ostali prihodi. Glavni prihod društava za osiguranje predstavljaju premije osiguranja, a glavne rashode čine izdaci za osigurane slučajeve i poslovni rashodi za obavljanje djelatnosti. Poslovni rashodi uključuju troškove pribave polica osiguranja i troškove uprave. Troškovi pribave uključuju sve izravne troškove koji nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju kao što su troškovi zastupnika, troškovi plaća djelatnika u prodaji, provizija te troškovi promidžbe. Troškovi provizije za neživotna osiguranje se priznaju

linearno u obračunskom razdoblju, a troškovi provizije kod životnih osiguranja se priznaju po načelu plaćanja.

Tablica 13. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka)

Oznaka pozicije	Opis pozicije
I	Zarađene premije (prihodovane)
II	Prihodi od ulaganja
III	Prihodi od provizija i naknada
IV	Ostali osigurateljno - tehnički prihodi, neto od reosiguranja
V	Ostali prihodi
VI	Izdaci za osigurane slučajeve, neto
VII	Promjena matematičke pričuve i ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja (+/-)
VIII	Promjena posebne pričuve za osiguranje iz skupine životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja preuzima investicijski rizik, neto od reosiguranja (+/-)
IX	Izdaci za povrate premija (bonusi i popusti), neto od reosiguranja (+/-)
X	Poslovni rashodi (izdaci za obavljanje djelatnosti), neto
XI	Troškovi ulaganja
XII	Ostali tehnički troškovi, neto od reosiguranja
XIII	Ostali troškovi, uključujući vrijednosna usklađenja
XIV	Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije poreza (+/-)
XV	Porez na dobit ili gubitak
XVI	Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja poslije poreza (+/-)
XVII	UKUPNI PRIHODI
XVIII	UKUPNI RASHODI
XIX	Ostala sveobuhvatna dobit
XX	Ukupna sveobuhvatna dobit
XXI	Reklasifikacija usklade

Izvor: izrada autora prema: (NN, 2016.)

Utvrđivanje poslovnog rezultata sastoji se od obračuna rezultata posebno za:

- neživotna osiguranja

- životna osiguranja
- te iskazivanje rezultata na razini društva.

3. Izvještaj o novčanom tijeku

Izvještaj o novčanom tijeku dinamično je izvješće koje prikazuje priljeve i odljeve novca i novčanih ekvivalenata tijekom obračunskog razdoblja. Razvrstan je na različite aktivnosti iz kojih novac dolazi, odnosno na koje se troši. Predstavlja i bazu za planiranje budućih gotovinskih tokova i potreba za financiranjem. Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju novac na računima kod banaka, novac u blagajni te depozite s originalnim rokom dospijeca do tri mjeseca. Analiza izvještaja o novčanom tijeku može poslužiti za prosudbu likvidnosti, te ocjenu povezanosti neto novčanog tijeka i profitabilnosti, a na prognozi budućih novčanih tijekova temelji se procjena poslovne vrijednosti poduzeća. Novac obuhvaća stanja na računima kod banaka. Novčani ekvivalenti su kratkoročna ulaganja visoke likvidnosti koja se mogu u svakom trenutku konvertirati u poznate iznose novca i koja nisu izložena značajnim promjenama vrijednosti.

Novčani tokovi moraju se klasificirati po vrstama aktivnosti, pri čemu elemente izvještaja o novčanim tokovima čine:

- a) novčani tokovi: primici i izdaci novca i novčanih ekvivalenata
- b) poslovne aktivnosti: glavne aktivnosti koje stvaraju prihod poduzeća i druge aktivnosti koje određuju dobit, osim investicijskih i financijskih aktivnosti; vezane su za tekuće poslovanje tvrtke i račune bilance koji se odnose na kratkotrajnu imovinu i kratkoročne obveze te amortizaciju te je njihova svrha ostvarenje neto dobitka,
- c) investicijske aktivnosti: aktivnosti vezane uz stjecanje i otuđivanje dugotrajne imovine i drugih ulaganja koja nisu uključuje u novčane ekvivalente,
- d) financijske aktivnosti: aktivnosti vezane uz financiranje poslovanja i obuhvaćaju promjene vezane uz visinu i strukturu kapitala i obveza.

Izvještaja o novčanom toku prema MRS-u 7 se izrađuje na osnovu dvije metode:

- a) direktna metoda –metodom tijeka svake novčane transakcije

b) indirektna metoda –za izrade se koriste bilančni podaci

Tablica 14. Izvještaj o novčanom tijeku (indirektna metoda)

Oznaka pozicije	Opis pozicije
I	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti
II	Novčani tok iz ulagačkih aktivnosti
III	Novčani tok od financijskih aktivnosti
IV	Učinci promjene tečajeva stranih valuta na novac i novčane ekvivalente
V	Neto povećanje/smanjenje novca i novčanih ekvivalenata (I+II+III+IV)

Izvor: izrada autora prema: (NN, 2016.)

4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala (glavnice) prikazuje sve promjene glavnice koje su se dogodile u obračunskom razdoblju. Ovim se izvještajem prikazuju ne samo promjene glavnice nastale ulogom vlasnika i zaradom, već i rezultatom gospodarskih aktivnosti koji povećavaju ili smanjuju glavicu.

Promjene na stavkama kapitala su: neto dobit, dodatna ulaganja vlasnika, visina izglasanih dividendi revalorizacijske rezerve i promjene računovodstvenih politika.

Tablica 15. Izvještaj o promjenama kapitala

Oznaka pozicije	Opis pozicije
I	Stanje 1. siječnja tekućeg razdoblja
II	Stanje 1. siječnja tekućeg razdoblja (prepravljeno)
III	Ukupno priznati dobiti (gubici) u tekućem razdoblju
IV	Stanje 31. prosinca tekućeg razdoblja

Izvor: izrada autora prema: (NN, 2016.)

5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje se izrađuju na osnovu izvještaja o financijskom položaju, izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o novčanom tijeku i izvještaja o promjenama kapitala društva za osiguranje za isto razdoblje. Bilješke treba prezentirati na sustavan način. Svaka stavka u izvještajima treba biti međusobno povezana sa svakom informacijom u bilješkama.

Bilješke uz financijske izvještaje trebaju:

- a) pružiti informacije o sastavljanju financijskih izvještaja i određenim računovodstvenim politikama primijenjenim u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 1 (MRS 1),
- b) objaviti informacije prema zahtjevima MSFI-a a koje nisu u financijskim izvještajima
- c) pružiti dodatne informacije koje nisu u financijskim izvještajima, ali su važne za razumijevanje bilo kojeg od njih, a što minimalno uključuje podatke o kretanju prosječnog prinosa kojeg je društvo za osiguranje ostvarilo ulaganjem sredstava matematičke pričuve, podatke o kvoti šteta po vrstama neživotnih osiguranja, kvoti troškova po vrstama neživotnih osiguranja te kombiniranoj kvoti.

Tablica 16. Struktura i sadržaj bilješki uz financijske izvještaje

Oznaka pozicije	Opis pozicije
1	Sažetak primijenjenih računovodstvenih politika s osvrtom na primijenjene računovodstvene politike za ulaganja imovine za pokriće tehničke, odnosno matematičke pričuve.
2	Podaci koji potkrepljuju stavke prikazane u Izvještaju o financijskom položaju društva, Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaju o novčanim tokovima i Izvještaju o promjenama kapitala posebno za skupinu životnih i posebno za skupinu neživotnih osiguranja.
3	Podaci o kretanju godišnjeg prinosa na matematičku pričuvu.
4	Podaci o kvoti šteta po vrstama neživotnih osiguranja, kvoti troškova po vrstama neživotnih osiguranja te kombiniranoj kvoti.

5	Podaci o strukturi troškova pribave i troškova uprave (administrativnih troškova) po vrstama osiguranja.
6	Podaci o izračunu kapitala, jamstvenog kapitala i adekvatnosti kapitala sukladno odredbama Zakona o osiguranju, posebno za skupinu životnih osiguranja i posebno za skupinu neživotnih osiguranja, koji sadrže osnovni kapital, dopunski kapital te jamstveni kapital u odnosu na granicu solventnosti.
7	Podaci o strukturi ulaganja imovine za pokriće matematičke, odnosno tehničke pričuve u skladu sa Zakonom o osiguranju i na temelju njega donesenim podzakonskim aktima te usporedbom s iskazanim stanjem tehničke odnosno matematičke pričuve.
8	Podaci o prihodima i troškovima od ulaganja imovine za pokriće tehničke, odnosno matematičke pričuve.
9	Podaci o usklađenosti imovine za pokriće tehničke, odnosno matematičke pričuve s obvezama iz ugovora o osiguranja (temeljem kojih su formirane tehničke odnosno matematičke pričuve).
10	Podaci o stanju i kretanju izvanbilančnih stavki koji sadržavaju: dana jamstva i garancije, akreditive, mjenice, ročnice (futures), opcije, swapove, ostale terminske poslove (forwards), ostale derivate, ostale izvanbilančne stavke.
11	Ukupan iznos naknada koji za određenu financijsku godinu naplaćuje samostalni revizor ili revizorsko društvo za zakonski propisanu reviziju godišnjih financijskih izvještaja, ukupan iznos naknada za druge usluge provjere, ukupan iznos naknada za usluge poreznog savjetovanja te ukupan iznos naknada za druge usluge osim revizorskih.

Izvor: izrada autora prema: (NN 37/16, 2016.)

Bilješke uz financijske izvještaje društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje dužno je dostaviti HANFA-i zajedno sa revizorskim izvješćem o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja. Temeljne izvještaje društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje dužno je dostaviti HANFA-i u elektroničkom obliku s naprednim elektroničkim potpisom u skladu s tehničkom uputom Agencije. Smatra se da je društvo za osiguranje

odnosno društvo za reosiguranje dostavilo izvještaje u trenutku kada je izvještaj prihvaćen na poslužitelju HANFA-e za primanje izvještaja.

Tablica 17. Rokovi i način dostave temeljnih izvještaja

Financijski izvještaji		3 mjesečni izvještaj (najkasnije u roku od mjesec dana po protoku izvještajnog razdoblja) – TIDO_RE	Godišnji izvještaj (najkasnije u roku od 4 mjeseca nakon isteka poslovne godine) –GIDO_RE
1.	IFP	+	+
2.	ISD	+	+
3.	INT		+
4.	IPK		+
5.	Bilješke uz financijske izvještaje		+

Izvor: izrada autora prema: (NN 41/16, 2016.)

Dodatni izvještaji društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje su (NN 96/18, 2018.):

1. Izvještaj o ulaganjima (Obrazac: IUL)
2. Izvještaj o pregledu ulaganja (Obrazac: IPU),
3. Izvještaj o registru imovine za pokriće tehničkih pričuva (Obrazac: REG),
4. Izvještaj o starosnoj strukturi potraživanja iz poslova izravnog osiguranja (Obrazac: SSP),
5. Izvještaj o prihodima i troškovima ulaganja prema izvoru sredstava (Obrazac: PiT),
6. Izvještaj o ulaganjima u nekretnine (Obrazac: IUN)
7. Izvještaj o zakupcima nekretnina (Obrazac: IUN-Z)
8. Izvještaj o nekretninama za vlastitu upotrebu (Obrazac: IN-VU)
9. Račun dobiti i gubitka po vrstama i rizicima osiguranja (Obrazac: RDG-O),
10. Račun dobiti i gubitka za poslove reosiguranja (Obrazac: RDG-R),

11. Izvještaj o ročnoj usklađenosti imovine za pokriće matematičke pričuve s obvezama iz matematičke pričuve (Obrazac: RU-MP),

12. Izvještaj o ročnoj usklađenosti imovine za pokriće tehničkih pričuva osim matematičke pričuve s obvezama iz tehničkih pričuva osim matematičke pričuve (Obrazac: RU-TP)

Tablica 18. Rokovi i način dostave dodatnih izvještaja

Dodatni izvještaji		3 mjesecni izvještaj – TIDO_RE	Godišnje izvještavanje – GIDO_RE
1.	IUL	+	+
2.	IPU	+	+
3.	REG	+	+
4.	SSP	+	+
5.	PiT		+
6.	IUN		+
7.	IUN-Z		+
8.	IN-VU		+
9.	RDG-O		+
10.	RDG-R		+
11.	RU-MP		+
12.	RU-TP		+

Izvor: izrada autora prema: (NN 41/16, 2016.)

3.2. Primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u financijskom izvještavanju osiguravajućih društava

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje dužna su sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja kao subjekti od javnog interesa i kao veliki poslodavci.

3.2.1. Općenito o Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) obuhvaćaju Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), njihove dopune i povezana tumačenja (IFRIC i SIC) te Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI), njihove dopune i povezana tumačenja (IFRIC i SIC), koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije. Republika Hrvatska je do ulaska u Europsku uniju (01.srpnja 2013.) primjenjivala samo dva standarda koje je odobrio Odbor za standarde financijskog izvještavanja (OSFI): 13 MSFI i 29 MRS. Uredbe Europske komisije izravno se primjenjuju u svim država članicama pa tako i u Republici Hrvatskoj od dana pristupanja Europskoj uniji.

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja su obavezna za primjenu u svim bankama, osiguravajućim društvima te, trgovačkim društvima EU uvrštenima na burzu. Korištenjem zajedničkih računovodstvenih standarda poboljšava se transparentnost i usporedivost financijskih izvještaja poduzeća, čime se povećava tržišna učinkovitost i smanjuju troškovi prikupljanja kapitala za poduzeća. (Jedinstveno tržište kapitala EU-a za povećanje radnih mjesta i rast, 2019.)

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja uključuju:

- Međunarodne računovodstvene standarde (MRS)
- Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI)
  - MSFI 1 Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja
  - MSFI 2 Plaćanje temeljeno na dionicama
  - MSFI 3 Poslovna spajanja

MSFI 4 Ugovori o osiguranju

MSFI 5 Dugotrajna imovina namijenjena prodaji

i prestanak poslovanja

MSFI 6 Istraživanje i procjena mineralnih resursa

MSFI 7 Financijski instrumenti: objavljivanje

MSFI 8 Poslovni segmenti

MSFI 9 Financijski instrumenti

MSFI 10 Konsolidirani financijski izvještaji

MSFI 11 Zajednički poslovi

MSFI 12 Objavljivanje udjela u drugim subjektima

MSFI 13 Mjerenje fer vrijednosti

MSFI 15 Prihodi na temelju ugovora s kupcima

MSFI 16 Najmovi

- Tumačenja Odbora za tumačenja međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (IFRIC)

3.2.2. MSFI 9 - Financijski instrumenti –klasifikacija i priznavanje

MSFI 9 Financijski instrumenti je stupio na snagu 1. siječnja 2018. ili za osiguravajuća društva od 1.siječnja 2021. godine. Zamijenio je MRS 39 Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje. Pojednostavljeni pristup klasifikacije i mjerenja financijske imovine temeljen na poslovnom modelu subjekta i karakteristikama novčanog toka instrumenta. Novi model umanjenja vrijednosti zahtijeva ranije priznavanje i stalnu procjenu kreditnih gubitaka prije nego se zaista dogode. Zahtjevi za računovodstvom zaštite MSFI-ja 9 temeljeni su na načelima i bliže su usklađeni s praksama upravljanja rizikom u poduzeću. Izmjene u računovodstvenim standardima napisane su temeljem ekonomske krize koja je pogodila cijeli svijet 2008. godine.

Uvedene su promjene za klasifikaciju financijske imovine, mjerenje financijske imovine i financijskih obveza po fer vrijednosti i amortiziranom trošku, prestanak priznavanja financijske imovine, mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka te računovodstvo i utjecaj različitih vrsta zaštite na financijske izvještaje.

Klasifikacija imovine (MSFI9, 2019.):

- Amortizirani trošak nabave
  - imovina se mjeri po početnom priznavanju umanjenom za otplate glavnice
  - prihodi od kamata obračunavaju se metodom efektivne kamatne stope i priznaju se u računu dobiti i gubitka
- Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
  - imovina se mjeri po fer vrijednosti
  - za zajmove i potraživanja prihodi od kamata, dobiti ili gubici od umanjenja vrijednosti, te dobit ili gubitak od tečajne razlike priznaju se u računu dobiti ili gubitka, dobiti i gubici proizašli iz promjene fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju
  - od ulaganja u vlasničke interese dividende se priznaju u računu dobiti i gubitka osim ako predstavljaju povrat troška ulaganja tada spadaju u izvještaj sveobuhvatne dobiti. Promjene u fer vrijednosti priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- Fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka
  - imovina ili obveze se mjere po fer vrijednosti
  - promjene fer vrijednosti priznaju se u računu dobiti i gubitka kako nastaju

3.2.3. MSFI 16 –Najam

MSFI 16 Najam je stupio u uporabu 1.siječnja 2019. godine i zamijenio je MRS 17 Najmovi. MRS 17 se klasificirao u dvije kategorije financijski najam i operativni najam.

Glavni cilj novog standarda je pružiti vjerodostojnije informacije o najmovima koje se objavljuju u financijskim izvještajima. MSFI 16 je novi standard koji propisuje način priznavanja, mjerenja, prikazivanja i objavljivanja najмова. (MSFI 16, 2016.)

Prema novom standardu najmoprimci će biti obvezni priznati imovinu i obveze u bilanci po svim najmovima. Najmoprimci koji imaju značajan broj poslovnih najмова u svom portfelju bit će obvezni sve prikazati u bilanci. U aktivi bilance se bilježi pravo korištenja imovine, a u pasivi dugoročna ili kratkoročna obveza po najmu. U računu dobiti i gubitka trošak amortizacije je linearni iznos i prikazuje se kao poslovni rashod, dok su troškovi kamata opadajući iznos i prikazuju se kao financijski rashod.

Najmoprimac treba amortizirati imovinu s pravom korištenja tijekom razdoblja najma (uglavnom korištenjem linearne metode), zajedno sa priznavanjem amortiziranog troška obveze po najmu; dok godišnji trošak najma treba predstavljati iznos amortizacije predmeta najma zajedno sa kamatom po financijskoj obvezi najma (trošak najma će se stoga smanjivati tijekom perioda najma zbog manje kamate na opadajući iznos glavnice).

Najmodavatelj u poslovnom najmu treba priznavati prihode od najma kroz ugovorno razdoblje po linearnoj metodi i prikazati u računu dobiti i gubitka. Direktni troškovi nastali kod najmodavca u poslovnom najmu su dodani knjigovodstvenoj vrijednosti osnovnog sredstva i priznati su kao troškovi tijekom perioda najma, na istoj osnovi kao prihodi od najma. Klasifikacija najma se vrši na datum početka najma i ponovno se procjenjuje jedino u slučaju modifikacije najma.

3.2.4. MSFI 17 –Ugovori o osiguranju

MSFI 17 Ugovor o osiguranju započinje tek 1.siječnja 2023. godine i zamijenit će MRS 4 Ugovor o osiguranju. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) je odlučio da se neće uvesti 1.siječnja 2022. zbog djelovanja COVID-19 na usporavanje analize i primjene MSFI 17.

Prema MSFI 17 obveze iz osiguranja mjerit će se u visini očekivanih budućih novčanih tokova, uvećat će se za rizik i maržu za ugovorenu uslugu. Rizičnost je bitna sastavnica mjerenja obveznica za MSFI 17. Bitna sastavnica mjerenja obveza prema MSFI-ju 17 je prilagodba na osnovi rizičnosti, koja se mjeri i prikazuje odvojeno. Osiguravajuća društva imati će dosta prostora za samostalno definiranje vlastite metodologije za usklađenje na osnovi rizičnosti. (MSFI 17, 2017.)

Solventnost II. je ekonomski nadzorni osigurateljni okvir koji želi osigurati otpornost osiguravatelja na nepredviđene promjene. Poboljšanjem kvalitete sustava upravljanja društvima te upravljanja povezanim rizicima podići će se razina zaštite potrošača osigurateljnih proizvoda. Usklađen način izvješćivanja i objave informacija osigurat će ključne informacije za nadzorna tijela i time omogućiti njihovo pravovremeno djelovanje. Solventnost II. su zaštita osiguranika, postavljanje granice solventnosti koja će predstavljati ukupnu izloženost svim rizicima i ujednačenim izvješćima za većinu sektora. Solventnost II. predstavlja napredak u zaštiti potrošača i jedinstvenog tržišta osiguranja, ali ne i u kontekstu upravljanja kapitalom (Solventnost II., 2016.). Veća usporedivost s drugim sektorima i veća količina objavljenih informacija pružit će više informacija analitičarima o financijskom stanju pojedinih osiguravatelja, što može potaknuti investitore na ulaganje u sektore.

MSFI 17 donosi niz zahtjeva i principa vezanih uz priznavanje, mjerenje i prezentaciju ugovora o osiguranju i reosiguranju:

- Promjene informacijskih sustava zahtijevat će obradu velike količine podataka uz fokus na automatizaciji kalkulacija i kvaliteti podataka
- Novi zahtjevi u području izvještavanja, osobito kod objavljivanja informacija, u prvi plan će staviti osjetljivost informacija
- Standard propisuje jasne kriterije za odabir metode prelaska, a sam proces iskazivanja postojećeg portfelja prema pravilima novog standarda predstavljat će veliki izazov i zahtijevat će značajan angažman društava
- Potreba za obavljanjem izračuna na razini obračunske jedinice dodatno će zakomplicirati proces uvođenja standarda,

- Podulji popis promjena diktira društvu da pažnju posveti vještinama i kapacitetima ključnog osoblja potrebnima za uspješno uvođenje novih zahtjeva, uz naglasak na suradnji među svim odjelima, a osobito odjelima računovodstva i aktuaru,
- Procjenjuje se da će troškovi uvođenja MSFI-ja 17 biti značajno viši od onih kod uvođenja Direktive o Solventnosti II, što treba uzeti u obzir prilikom planiranja budućih aktivnosti.

4. FINANCIJSKI I STATISTIČKI IZVJEŠTAJI CROATIA OSIGURANJA D.D. U SKLOPU GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA U 2018. I 2019. GODINI

4.1. Croatia osiguranje od osnivanja do danas i organizacija Grupe Croatia osiguranja d.d.

Croatia osiguranje je osnovano 1884. pod nazivom Croatia osiguravajuća zadruga. Povod za osnivanje imali su književnik August Šenoa, zagrebački gradonačelnik Ivan Vončina i književnik, zamjenik zagrebačkog gradonačelnika i otac vatrogastva u Hrvatskoj Gjuro Deželić. Poticali su Zagrepčanke i Zagrepčane da podrže osnivanje domaće osiguravajuće zajednice, a time ne plaćaju ugarskim, austrijskim, francuskim ili talijanskim osiguranjima. Glavni razlozi osnivanja Društva bili su zaštita od rizika na imovinu od požara i poplava. U dobrovoljno vatrogasno društvo osnovano 1869. vrlo se malo ulagalo, vatrogasci nisu bili opremljeni i izučeni. U gradskoj skupštini 22. rujna 1874. odlučeno je da će se osnovati Croatia osiguravajuća zadruga. Gradska općina je trebala izdvojiti 50 tisuća forinti za temeljni kapital, no taj novac bi se vratio gradu.

Slika 2. Osnivači Croatia osiguravajuće zadruge

Izvor: (Croatia osiguranje d.d., 2018.)

Croatia osiguravajuća zadruga osnovana je za vrijeme zagrebačkog gradonačelnika Josipa Hofmanna tek 1884. godine zbog političkih događanja u Hrvatskoj, borbe protiv izdavanja dozvola za rad, izmjena zakona, dopuna i birokracije. Grad Zagreb je u temeljni kapital zadruge uložio 100 tisuća forinti, koji su se vrlo brzo vratile. Zagrebačka Tvornica kože se prva osigurala u Croatia osiguravajućoj zadruzi jer je htjela potaknuti ostale da se osiguraju u zadruzi. Croatia osiguravajuća zadruga se brzo počela širiti izvan grada Zagreba, što je na sjednici 1885. rekao podpredsjednik zadruge Gjure Crndak: *Oživotvorenje naše domaće zadruge Croatia*

pozdravila je cijela naša zemlja velikom simpatijom, jer zna da ju je glavni grad Zagreb utemeljio, pa jer ima vjeru u ravnateljstvo i nadzorno vijeće, koje ovom zavodu na čelu stoji.“

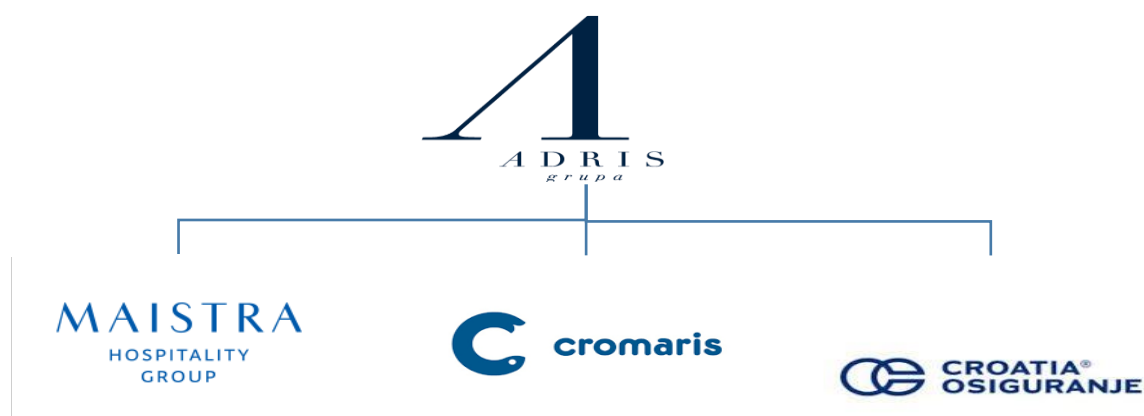
Croatia osiguravajuća zadruga je dvije trećine čistog dobitka uplaćivala u Grad Zagreb u znak zahvalnosti, ulagala u razvoj vatrogastva i pokazivala osjećaj društvene odgovornosti od samog osnutka.

Unatoč svim nevoljama koje su se događale, Croatia osiguravajuća zadruga je jačala. Croatia prvom polovicom 20. stoljeća pokriva većinski dio osiguravateljnog tržišta i bavi se osiguranjem osoba, imovina, motornih vozila, transporta i kredita.

Croatia započinje u ožujku 1990. proces pretvorbe zadruge u dioničko društvo jer državna ekonomija počinje ustupati mjesto tržišnoj ekonomiji. Dana 30. lipnja 1991. godine osnovano je Croatia osiguranje d.d. s većinskim udjelom državnog vlasništva. Croatia osiguranje širi svoju ponudu po uzoru na europsko tržište i vodeći je osiguravatelj koji pruža nove ponude u Republici Hrvatskoj.

Adris Grupa d.d. 2014. godine kupila je Croatia osiguranje. Adris Grupa u vlasništvu ima hotele Maistra, prehrambenu industriju zdrave hrane Cromaris i Croatia osiguranje. Croatia osiguranje se proširilo i tako je postalo regionalni lider. Svoju ponudu je povećalo na osiguranje vozila, zdravlja, putovanja, imovine, života, plovila, životinja, nezgoda, financija i poljoprivrede. Nagradu Zlatna kuna u kategoriji Društvo za osiguranje dobilo je Croatia osiguranje 2018.godine.

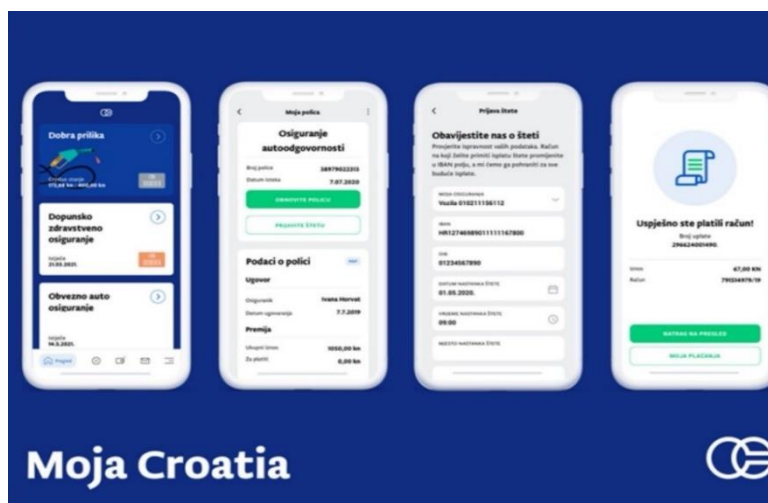
Slika 3. Poslovnice Adria grupe

Izvor: (Croatia osiguranje d.d., 2018.)

Aplikacija Moja Croatia objavljena je 1. srpnja 2019. i uvelike olakšava kontakt osiguranika i Croatia osiguranja i napredak u modernizaciji.

Slika 4. Aplikacija Moja Croatia

Izvor: (Moja Croatia, 2020.)

Aplikacija LAQO objavljena je u rujnu 2020. godine i to je prvo 100% digitalno osiguranje vozila u Hrvatskoj. Omogućuje pristup informacijama i dokumentima o svim policama osiguranja automobila. Pomoću aplikacije se pojednostavljuje način prijave štete, obnova produljenje police osiguranja.

4.2. Godišnji izvještaji Croatia osiguranja d.d. (GIDO_RE) u 2018. i 2019. godini

4.2.1. Godišnji financijski izvještaj

GIDO_RE je sveobuhvatni godišnji izvještaj o poslovanju osiguravajućih društava kojeg društva sastavljaju i dostavljaju u HANFA-u, HUO do 30. travnja tekuće godine za prethodno godišnje razdoblje. Budući su dionice Croatia osiguranja d.d. objavljene na burzi GIDO_RE se mora dostaviti i u Zagrebačku burzu u sklopu redovitog godišnjeg izvješća.

Sukladno Pravilniku o statističkim standardima, koji je propisan od HANFE, GIDO_RE ima trenutno 62 izvještaja financijska i statistička koji u detalje prikazuju poslovanje osiguravajućeg društva.

Prvih 16 izvještaja su financijske naravi i oni omogućavaju analitički uvid u financijsko poslovanje osiguravajućeg društva.

U okviru neživotnih osiguranja predviđa se obavljanje poslova reosiguranja tzv. poslovi aktivnog reosiguranja, gdje Croatia osiguranje d.d. posebnim ugovorima preuzima viškove rizika drugih osiguravatelja koji nisu u stanju sami pokriti te rizike.

4.2.1.1. Izvještaj o financijskom položaju

Izvještaj o financijskom položaju (bilanca) je osnovni financijski izvještaj koji osiguravajuća društva posebno iskazuju za životna a posebno za neživotna osiguranja. Aktivu (imovinu) bilance sukladno financijskoj naravi osigurateljnog posla, osim zgrada i opreme za provođenje djelatnosti, čine uglavnom različita financijska ulaganja kojima se nastoji osigurati kratkoročnu likvidnost i dugoročnu financijsku stabilnost poslovanja društva. Pasiva (obveze) prikazuje obveze prema vjerovnicima društva, kao rezultat prethodnih poslovnih odluka i obveze prema vlasnicima tj. kapital društva.

Osobitost bilance osiguravajućih društava čine pričuve i to Zakonom propisane, statutarne pričuve a posebno se iskazuju tzv. tehničke pričuve: pričuve za prijenosne premije, pričuve šteta i matematičke pričuve osiguranja života, pričuve za kolebanje štete, pričuve za bonuse i popuste i ostale osigurateljno tehničke pričuve.

- Statutarna pričuva odnosi se na pričuve društva za osiguranje koje društvo može formirati i koristiti samo za namjene određene statutom.
- Tehničke pričuve koje društvo za osiguranje mora oblikovati namijenjene su pokriću svih obveza iz ugovora o osiguranju kao i mogućih gubitaka zbog rizika iz poslova osiguranja. Formiraju se sukladno Pravilniku o minimalnim standardima. Imovina s osnove reosiguranja sadrži stvarne ili procijenjene iznose potraživanja od reosiguratelja u vezi s tehničkim pričuvama. Imovina iz poslova reosiguranja vezana uz tehničke pričuve formira se na temelju uvjeta ugovora o reosiguranju i vrednuje na istoj osnovi kao i povezane reosigurane obveze. Potraživanja od reosiguranja procjenjuju se za umanjene vrijednosti na svaki datum izvještavanja.

- Prijenosna premija je iznos premije koji se prenosi u sljedeće poslovno razdoblje za pokriće obveza po ugovorima o osiguranju koji se nastavljaju u idućem razdoblju. Osnovica za obračun prijenosne premije neživotnih osiguranja odnosno reosiguranja je obračunata (policirana) premija, dok je osnovica za obračun bruto prijenosne premije dopunskih osiguranja uz osiguranje života naplaćena premija.
- Pričuve šteta sadrže pričuve za prijavljene štete, pričuve za nastale neprijavljene štete i pričuve za troškove obrade šteta. Pričuva šteta je ukupno procijenjena vrijednost šteta koje su posljedica štetnih događaja koji su se dogodili do kraja obračunske godine. Ta pričuva služi za pokriće šteta koje su prijavljene tijekom godine, ali nisu plaćene do kraja godine, kao i pokriće šteta koje su nastale tijekom te godine ali još nisu prijavljene (IBNR –incurred but not reported reserves)
- Matematička pričuva društvo je dužno oblikovati ako obavlja životna osiguranja, osiguranja od nezgode ili zdravstvena osiguranja s višegodišnjim trajanjem. Društvo za osiguranje dužno je imovinom za pokriće matematičke pričuve upravljati odvojeno od druge imovine.

Tablica 19. Izvještaj o financijskom položaju u 2018. i 2019. godini

Oznaka	Opis pozicije	2018.			2019.		
		Život	Neživot	Ukupno	Život	Neživot	Ukupno
I.	Nematerijalna imovina		27.374.679	27.374.679		36.992.651	36.992.651
II.	Materijalna imovina	6.411	452.704.877	452.711.288	9.973	641.779.864	641.789.837
III.	Ulaganja	2.766.323.141	4.729.651.948	7.495.975.088	3.054.031.686	5.465.347.333	8.519.379.019
IV.	Ulaganja za račun i rizik ugovaratelja životnog osiguranja	434.791.407		434.791.407	445.325.559		445.325.559
V.	Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	12.689	215.546.457	215.559.145	25.753	213.507.427	213.533.180
VI.	Odgođena i tekuća porezna imovina	2.112.506	82.781.917	84.894.424	2.028.656	66.492.988	68.521.644

VII.	Potraživanja	768.668	880.030.430	880.799.098	503.661	854.729.992	855.233.653
VIII.	Ostala imovina	11.820.028	343.820.427	355.640.455	25.003.071	100.317.264	125.320.335
IX.	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda		261.064.558	261.064.558		239.306.560	239.306.560
X.	UKUPNA AKTIVA	3.215.834.850	6.992.975.293	10.208.810.142	3.526.928.359	7.618.474.078	11.145.402.437
XI.	Izvanbilančni zapisi	172.028.971	2.579.201.308	2.751.230.279	265.956.261	2.518.024.767	2.783.981.028
XII.	Kapital i rezerve	314.109.856	2.497.114.378	2.811.224.234	434.798.823	2.913.664.885	3.348.463.708
XIII.	Obveze drugog reda	0	0	0	0	0	0
XIV.	Manjinski interes	0	0	0	0	0	0
XV.	Tehnička pričuve	2.411.166.082	3.758.389.641	6.169.555.722	2.572.182.413	3.712.920.109	6.285.102.522
	Pričuve šteta, bruto iznos	68.866.119	2.558.582.619	2.627.448.737	61.632.236	2.532.867.656	2.594.499.892
	Matematička pričuva, bruto iznos	2.337.954.488	29.250.666	2.367.205.154	2.505.680.869	17.908.413	2.523.589.282
XVI.	Posebne pričuve za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja, bruto iznos	434.791.407	0	434.791.407	445.325.559	0	445.325.559
XVII.	Ostale pričuve	3.318.529	100.316.438	103.634.967	2.930.875	104.301.522	107.232.397
XVII I.	Odgodena i tekuća porezna obveza	14.703.323	65.710.341	80.413.664	32.486.670	94.182.105	126.668.775
XIX.	Depoziti zadržani iz posla predanog u reosiguranje	0	0	0	0	0	0
XX.	Financijske obveze	221.051	17.068.879	17.289.930	300.004	271.366.763	271.666.767
XXI.	Ostale obveze	18.193.276	220.781.206	238.974.482	16.312.650	209.728.028	226.040.678
XXII.	Odgodeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	19.331.326	333.594.411	352.925.736	22.591.365	312.310.666	334.902.031
XXI II.	UKUPNA PASIVA	3.215.834.850	6.992.975.293	10.208.810.1	3.526.928.359	7.618.474.078	11.145.402.43
XXI V.	Izvanbilančni zapisi	172.028.971	2.579.201.308	2.751.230.279	265.956.261	2.518.024.767	2.783.981.028

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Iz tablice se vidi da se ukupna aktiva i pasiva povećala u 2019. godini. U bilanci došlo je do porasta zbog MSFI 16 Najam prema kojem najmoprimci poslovne najmove u svom portfelju moraju prikazati. U aktivni Ostala materijalna imovina, u što spada pravo korištenja imovine, je porasla sa 8 miliona u 2018. na 267 miliona kuna u 2019. godini. U pasivi iznos financijskih obveza u 2018. i 2019. godini je porasla sa 17 miliona na 271 milijun kuna jer je MSFI 16 stupio na snagu 1. siječnja 2019. prema kojem u pasivi se obveze za najmove iskazuju kao financijske obveze po najmu.

Odgođena i tekuća porezna imovina se smanjila sa 84 milijuna u 2018. na 68 milijuna u 2019. godini, dok se Odgođena i tekuća porezna obveza povećala sa 80 milijuna kuna u 2018. na 126 milijuna kuna u 2019. godini. Odgođena porezna imovina predstavlja odbitka privremene razlike koje dovode do poreznog rasterećenja. Odgođene porezne obveze jesu iznosi plativi u budućem obračunskom razdoblju. (Odgođena porezna imovina i odgođene porezne obveze, 2017.)

Smanjio se novac u banci i blagajni sa 355 milijuna kuna u 2018. na 125 milijuna kuna u 2019. godini, od čega su se Sredstva na poslovnom računu trostruko smanjila, sa 343 milijuna kuna na 100 milijuna kuna; a Sredstva na računu imovine za pokriće matematičke pričuve povećala sa 11 milijuna kuna na 25 milijuna kuna.

Kapitala i rezervi su u 2019. veće od 2018. zbog ne plaćanja dividendi, nego je zadržana dobit povećana sa 594 miliona na 865 miliona kuna. Isto, blago se povećala dobit tekućeg obračunskog razdoblja za 23 milijuna kuna u 2019. godini, a zadržana dobit za 271 milijun kuna.

Tehničke pričuve u 2019. su veće u odnosu na 2018. zbog povećanja obuhvata životnog osiguranja. Tehničke pričuve neživotnog osiguranja su manje u 2019. u odnosu na 2018. zbog pada obuhvata neživotnih osiguranja.

Tablica 20. Analitička povezanost između Izvještaja o financijskom položaju i Izvještaja o pregledu ulaganja

IFP	2019.	IPU	2019.	
III. ULAGANJA	8.519.379.019		8.519.379.019	

Ulaganja u zemljišta i građevinske objekte koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti	367.521.081	Ulaganja u zemljišta i građevinske objekte koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti	367.521.081	Sve nekretnine koje ne služe društvu za provođenje djelatnosti osiguranja imaju naveden naziv, adresu, naziv suda, naziv katastarske čestice, veličinu, datum stjecanja i datum upisa stvarnog prava za tu nekretninu
Dionice i udjeli u podružnicama	245.422.632	Dionice i udjeli u podružnicama	245.422.632	Iskazane su sve dionice prema nazivu (pravni subjekt izdavatelj dionice), količini i cijeni
Financijska imovina	7.872.747.012	Financijska imovina koja se drži do dospjeća	2.172.387.286	Uglavnom se iskazuju udjeli u mirovinskim fondovima
		Vlasnički financijski instrumenti	522.580.024	Dionice i poslovni udjeli koji su prema MSFI vrednovani po Prosječnoj ponderiranoj cijeni ili Tehničkoj procjeni
		Dužnički financijski instrumenti	3.837.406.331	Državne ili korporativne obveznice koji se vrednuju po Prosječnoj ponderiranoj cijeni ili Tehničkoj procjeni
		Udjeli u investicijskim fondovima	86.792.167	Investicijski fondovi

		Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG	48.251.040	Dionice i poslovni udjeli, Investicijski fondovi i Forvardi
		Zajmovi i potraživanja	1.205.330.165	Novac i depoziti ili hipoteke i zajmovi koji se vrednuju po Metodi amortiziranog troška
IV. ULAGANJE ZA RAČUN I RIZIK ULAGATELJA ŽIVOTNOG OSIGURANJA	445.325.559	Ulaganje za račun i rizik ulagatelja životnog osiguranja	445.325.559	Ulaganja povezana s Investicijskim fondovima
VIII. OSTALA IMOVINA – Novac u banci i blagajni	125.319.823	Sredstva na poslovnom računu	125.319.823	Novac i depoziti

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

U Izvještaju o pregledu ulaganja (IPU) Croatia osiguranje iskazuje svoj uloženi novac (obveznice, dionice, nekretnine). Ulaganjem Croatia osiguranje povećava sigurnost, tj. disperzira rizik. Croatia osiguranje dio svog rizika prenosi na reosiguravatelja. Time disperzija rizika utječe na stabilnost osiguranja. U Izvještaju o pregledu ulaganja se nalazi popis sve imovine koju je Croatia osiguranje steklo da bi zaštitilo svoja sredstva.

IPU je analitički prikaz stavaka IFP. U tablici IFP III: Ulaganja u zemljišta i građevinske objekte koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti u IPU je detaljno opisan sa svakom nekretninom i njenim potpunim karakteristikama (naziv, veličina,...). Financijska imovina u IFP

je prikazana sumarno, a u IPU jedna od stavki je dužnički financijski instrument koja sadrži popis svih državnih i korporativnih obveznica koje Croatia osiguranje ima u svom portfelju.

Tablica 21. Analitička povezanost između IFP i Izvještaj o starosnoj strukturi potraživanja iz poslova osiguranja (SSP)

IFP		2019.	SSP		2019.
1.1 Potraživanja iz poslova osiguranja od ugovaratelja osiguranja	NEŽIVOT	464.918.705	I.1 Potraživanja od ugovaratelja osiguranja iz poslova izravnog osiguranja	NEŽIVOT	464.918.705
	ŽIVOT	0	II: 1 Potraživanje od zastupnika u osiguranja, odnosno posrednika u osiguranju i reosiguranju	ŽIVOT	0
1.2 Potraživanje iz poslova osiguranja od zastupnika odnosno posrednika u osiguranju	NEŽIVOT	786.996	I.2 Potraživanje od zastupnika u osiguranja, odnosno posrednika u osiguranju i reosiguranju	NEŽIVOT	786.996
	ŽIVOT	235.763	II.2 Potraživanje od zastupnika u osiguranja, odnosno posrednika u osiguranju i reosiguranju	ŽIVOT	235.763

2. Potraživanja iz poslova reosiguranja	NEŽIVOT	46.715.736	I.3 Potraživanja iz poslova reosiguranja II.3 Potraživanja iz poslova reosiguranja	NEŽIVOT	46.715.736
	ŽIVOT	879		ŽIVOT	879

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Pozicija u IFP -1.1 Potraživanje iz poslova osiguranja od ugovaratelja osiguranja i pozicija u SSP-1.1 POTRAŽIVANJE od ugovaratelja osiguranja iz poslova izravnog osiguranja su usklađene. U njoj su dugovi osiguranika za premiju osiguranja iskazani po danima dugovanja od 30 do 365 dana i više. Iz te tablice se može vidjeti da veliki dio 50% duga je preko godinu dana. Isto tako dio duga se odnosi na nedospjelo potraživanje.

Ukupno stanje potraživanja je razlika ukupnog potraživanja i Ispravka vrijednosti

Ispravak vrijednosti obuhvaća premiju osiguranja koja je ugovorena u ratama.

Možemo uočiti da je i IFP-u iskazan samo iznos za neživotna osiguranja, a razlog je što se prihodi od premije životnih osiguranja priznaju po naplaćenju premiji pa nema dugovanja za premiju.

Prihod kod neživotnih osiguranja se priznaje kod potpisivanja police zato zaračunatu premiju neživotnih osiguranja nazivamo policiranom premijom.

Pozicija u IFP -1.2 Potraživanje iz poslova osiguranja od zastupnika odnosno posrednika u osiguranju i pozicije u SSP-I.2 (NEŽIVOT) i II.2 (ŽIVOT) Potraživanje od zastupnika u osiguranja, odnosno posrednika u osiguranju i reosiguranju su usklađene. -U tablici IFP možemo učiti da su iskazana potraživanja i za život i ne život.

Pozicija u IFP 2. Poslovi iz reosiguranja (život i ne život) i pozicije u SSP I.3 i II.3 Potraživanja iz poslova reosiguranja su usklađene.

4.2.1.2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Tablica 22. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti u 2018. i 2019. godini

Oznaka pozicije	Opis pozicije	2018.			2019.		
		Život	Neživot	Ukupno	Život	Neživot	Ukupno
I	Zarađene premije (prihodovane)	564.701.246	1.891.293.812	2.455.995.057	516.797.292	1.968.720.774	2.485.518.066
II	Prihodi od ulaganja	130.366.642	352.229.318	482.595.960	131.978.406	363.146.323	495.124.729
III	Prihodi od provizija i naknada	2.066.850	37.956.139	40.022.989	2.154.864	33.928.007	36.082.871
IV	Ostali osigurateljno - tehnički prihodi, neto od reosiguranja	198.789	19.055.843	19.254.632	203.030	27.839.650	28.042.680
V	Ostali prihodi	58.996	16.646.334	16.705.330	3.949	21.285.273	21.289.222
VI	Izdaci za osigurane slučajeve, neto (Likvidirane štete + Promjena pričuva šteta)	-404.261.962	-1.046.531.553	-1.450.793.514	-356.548.481	-1.095.772.610	-1.452.321.091
	Likvidirane štete	-374.047.324	-1.059.690.782	-1.433.738.105	-363.782.364	-1.132.561.442	-1.496.343.806
	Promjena pričuva šteta, bruto	-30.214.638	36.560.261	6.345.623	7.233.883	25.714.963	32.948.846
VII	Promjena matematičke pričuve i ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja (+/-)	-19.519.694	17.412.178	-2.107.516	-167.716.110	15.302.095	-152.414.015
	Promjena matematičkih pričuva, bruto	-19.531.454	8.200.635	-11.330.819	-167.726.381	11.342.252	-156.384.128

VIII	Promjena posebne pričuve za osiguranje iz skupine životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja preuzima investicijski rizik, neto od reosiguranja (+/)	-94.987.987	0	-94.987.987	11.314.972	0	11.314.972
IX	Izdaci za povrate premija (bonusi i popusti), neto od reosiguranja (+/-)	0	-4.738.239	-4.738.239	0	-7.645.260	-7.645.260
X	Poslovni rashodi (izdaci za obavljanje djelatnosti), neto	-98.002.734	-784.443.453	-882.446.187	-84.348.495	-832.018.936	-916.367.431
XI	Troškovi ulaganja	-38.797.437	-166.759.562	-205.556.999	-4.940.320	-141.817.186	-146.757.505
XII	Ostali tehnički troškovi, neto od reosiguranja	-54.988	-31.433.179	-31.488.167	-407.137	-36.775.208	-37.182.345
XIII	Ostali troškovi, uključujući vrijednosna usklađenja	0	-17.377.235	-17.377.235	-989	-11.298.523	-11.299.512
XIV	Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije poreza (+/-)	41.767.720	283.310.404	325.078.124	48.490.981	304.894.400	353.385.381
XV	Porez na dobit ili gubitak	-5.557.841	-49.102.526	-54.660.367	-8.815.039	-51.439.629	-60.254.668
XVI	Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja poslije poreza (+/-)	36.209.879	234.207.878	270.417.757	39.675.942	253.454.771	293.130.713
XVII	UKUPNI PRIHODI	698.993.709	2.298.996.870	2.997.990.579	651.053.691	2.398.725.407	3.049.779.098
XVII	I UKUPNI RASHODI	-662.783.830	-2.064.788.992	-2.727.572.822	-611.377.749	-2.145.270.636	2.756.648.385

XIX	Ostala sveobuhvatna dobit	-15.305.114	-45.759.719	-61.064.834	81.013.025	162.936.979	243.950.005
XX	Ukupna sveobuhvatna dobit	20.904.764	188.448.159	209.352.923	120.688.967	416.391.751	537.080.718
XXI	Reklasifikacija usklade	0	0	0	0	0	0

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Najveći dio prihoda osiguravajućih društava čini zarađena premija osiguranja. Da bi se dobili stvarni prihodi društva zaračunatu premiju osiguranja treba korigirati sa ispravkom vrijednosti premije, premijom predanom u reosiguranje, promjenom bruto pričuve za prijenosne premije i udjelom reosiguranja u promjenama pričuva za prijenosne premije. Prihodi od ulaganja obuhvaćaju prihode koji se ostvaruju od sudjelujućih interesa (dividende, udjeli u dobiti), prihode od ulaganja u zemljište i građevinske objekte, prihode od kamata, nerealizirane dobitke od ulaganja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, dobitke od prodaje (realizacije) ulaganja, neto pozitivne tečajne razlike i ostale prihode od ulaganja.

Ukupni prihodi = Zarađene premije + Prihodi od ulaganja + Prihodi od provizija i naknada + Ostali osigurateljno - tehnički prihodi, neto od reosiguranja + Ostali prihodi + Odgođeni porezni trošak

Nastale štete obuhvaćaju iznose likvidiranih šteta, uvećane za kretanje pričuve šteta, matematičke pričuve, ostalih tehničkih pričuva i posebne pričuve za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja u tekućem obračunskom razdoblju. Najveći dio rashoda društva čine bruto likvidirane štete. Bruto likvidirane štete se korigiraju za udio reosiguranja u štetama i za promjene pričuva šteta i tako dobivene neto likvidirane štete.

Ukupni rashodi = Izdaci za osigurane slučajeve + Promjena matematičke pričuve i ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja + Promjena posebne pričuve za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja + Izdaci za povrate premija (bonusi i popusti) + Poslovni rashodi (izdaci za obavljanje djelatnosti) + Troškovi ulaganja + Ostali tehnički troškovi, neto od reosiguranja + Ostali troškovi, uključujući vrijednosna usklađenja + Tekući porezni trošak

U promatranom razdoblju postoji pozitivan trend da su se ukupni prihodi povećali više nego ukupni rashodi, stoga je ukupna sveobuhvatna dobit porasla. Ukupni prihodi su u 2019. godini porasli za 52 milijuna kuna, a ukupni rashodi porasli za 29 milijuna kuna. Do velikog porasta Ukupne sveobuhvatne dobiti u 2019. godini došlo je zbog porasta ostale sveobuhvatne dobiti. Ostala sveobuhvatna dobit je u 2018. godini bila u gubitku od 61 milijun kuna, a u 2019. godini u dobitku od 244 milijuna kuna. Dobitak u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se ostvari zbog dobiti proizišle iz revalorizacije financijske imovine raspoložive za prodaju i dobiti proizišla iz revalorizacije zemljišta i građevinskih objekata koji služe društvu za obavljanje djelatnosti. Dobit proizišla iz revalorizacije financijske imovine raspoložive za prodaju u 2018. godini je bila u negativnom iznosu od 72 miliona kuna, a u 2019. godini ostvario se pozitivan iznos od 299 milijuna kuna. Dobit proizišla iz revalorizacije zemljišta i građevinskih objekata koji služe društvu za obavljanje djelatnosti je u 2018. bila negativnih 2 milijuna kuna, a u 2019. godini je poraslo na pozitivnih 664 tisuće kuna. Prema godišnjoj poreznoj prijavi porez na dobit za ostalu sveobuhvatnu dobit se smanjio s 13 milijuna u 2018. na negativni iznos od 53 milijuna kuna u 2019. godini.

[Veza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti – ISD i Izvještaja o financijskom položaju - IFP](#)

Tehničke pričuve kao važna stavka IFP-u značajno utječu na prihode – premiju i rashode – štete a time i na ostvarenu dobit iskazanu u ISD-u. Prijenosna premija iz 2018. se dodaje prihodovanoj premiji iz 2019. i utječe na povećanje prihoda u 2019. godini a prijenosna premija iz 2019 ima suprotno djelovanje. Pričuva šteta iz 2019. godine se dodaje bruto likvidiranim štetama iz 2019. i utječe na smanjenje ostvarene dobiti u 2019. godini kroz povećanje likvidiranih šteta , a pričuva šteta iz 2018 ima suprotan predznak.

Promjena pričuve za prijenosne premije, bruto iznos 2019 (ISD) = Tehnička pričuva za prijenosne premije 2018 (IFP) – Tehnička pričuva za prijenosne premije 2019 (IFP)

3.928.640 (2019.) = 1.139.364.968 (2018.) - 1.135.436.328 (2019.)

Promjena pričuva šteta, bruto iznos 2019 (ISD) = Pričuva šteta, bruto iznos 2018. (IFP) - Pričuva šteta, bruto iznos 2019. (IFP)

$$32.948.846 (2019) = 2.627.448.737 (2018) - 2.594.499.892 (2019)$$

Promjena pričuve šteta ima pozitivan predznak i u ovom slučaju utiče na smanjenje izdataka za štete jer je pričuva šteta za 2018 godinu veća od pričuve šteta za 2019 godinu.

$$\text{Promjena matematičke pričuve, bruto iznos (ISD)} = \text{Matematička pričuva, bruto iznos 2018. (IFP)} - \text{Matematička pričuva, bruto iznos 2019. (IFP)}$$

$$-156.384.128 (2019.) = 2.367.205.154 (2018.) - 2.523.589.282 (2019.)$$

Promjena matematičke pričuve osiguranja života ima negativan predznak i utiče na smanjenje dobiti.

4.2.1.3. Izvještaj o novčanom toku

Tablica 23. Izvještaj o novčanom toku u 2018. i 2019. godini

Oznaka pozicije	Opis pozicije	2018.	2019.
I	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti	107.830.957	-247.534.975
II	Novčani tok iz ulagačkih aktivnosti	154.392.548	51.319.006
III	Novčani tok od financijskih aktivnosti	-980.000	-20.077.306
IV	Učinci promjene tečajeva stranih valuta na novac i novčane ekvivalente	45.916.291	-14.026.845
V	Neto povećanje/smanjenje novca i novčanih ekvivalenata (I+II+III+IV)	307.159.795	-230.320.120

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Izvještaj o novčanom toku je sastavljen indirektnom metodom, za čiju su se izradu koristili bilančni podaci. U Izvještaju o novčanom toku u 2019. godini ostvario se izniman gubitak te ostvareno neto smanjenje novca i novčanih ekvivalenata. U novčanom toku iz poslovnih aktivnosti ostvaren je gubitak od 355 milijuna kuna. Novčani tok prije promjene poslovne imovine i obveza je u 2018. iznosio 126 milijuna kuna, a u 2019. 130 milijuna kuna, od toga ostvarila se dobit prije poreza, ali se usklađenost smanjila za 24 milijuna. Pod usklađenost najveće razlike su u umanjenje vrijednosti i dobici/gubici od svođenja na fer vrijednost jer je u 2018. iznosio 32 milijuna kuna, a u 2019. iznosi negativnih 29 milijuna kuna. Također, troškovi kamata su u 2019. porasli za 9 milijuna kuna, a prihodi od kamata se smanjili za 10 milijuna kuna. Ostvareno je negativno povećanje poslovne imovine i obveza, u 2018. je iznosio 9 milijuna kuna, a u 2019. gubitak od 326 milijuna kuna. Došlo je do smanjenja financijske imovine raspoložive za prodaju, zajmova i potraživanja; a pozitivno povećanje financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, ulaganja za račun i rizik ugovaratelja životnog osiguranja, plaćenih troškova budućeg razdoblja i tehničke pričuve.

Novčani tok iz ulagačkih aktivnosti je u 2018. iznosio 154 milijuna kuna, a u 2019. 51 milijuna. Povećali su se izdaci za nematerijalnu imovinu, za financijsku imovinu koja se drži do dospijeca; a smanjili su se primici od prodaje zemljišta i građevinskih objekata koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti, od financijske imovine koja se drži do dospijeca i otplate danih kratkoročnih i dugoročnih zajmova. Pozitivno je što su porasli su primici od prodaje materijalne imovine za 3 milijuna kuna, primici od dividendi i udjela u dobiti za 4 milijuna kuna i smanjili se izdaci za dane kratkoročne i dugoročne zajmove za 70 milijuna kuna.

U novčanom toku od financijskih aktivnosti ostvaren je gubitak od 20 milijuna kuna. U 2019. godini nastali su novčani izdaci za otplatu primljenih kratkoročnih i dugoročnih zajmova u iznosu od 19 milijuna kuna, a novčani izdaci za isplatu udjela u dobiti (dividendi) iznosili su i u 2018. i 2019. godini 980 tisuća kuna.

4.2.1.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Tablica 24. Izvještaj o promjenama kapitala u 2018. i 2019. godini

Oznaka pozicije	Opis pozicije	2018.	2019.
I	Stanje 1. siječnja tekućeg razdoblja	2.569.881.326	2.811.224.234
II	Stanje 1. siječnja tekućeg razdoblja (prepravljeno)	2.569.881.326	2.811.224.234
III	Ukupno priznati dobiti (gubici) u tekućem razdoblju	209.352.923	537.080.718
IV	Stanje 31.prosinca tekućeg razdoblja	2.811.224.234	3.348.463.708

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Ovim se izvještajem prikazuju ne samo promjene glavnice nastale ulogom vlasnika i zaradom, već i rezultatom gospodarskih aktivnosti koji povećavaju ili smanjuju glavicu.

Uplaćeni kapital iznosi 589 milijuna kuna, premija na emitirane dionice 681 milijuna kuna. Revalorizacijske rezerve su na početku 2018. iznosili 334 milijuna kuna, a na kraju 273 milijuna kuna zbog nerealiziranih gubitaka materijalne imovine, nerealiziranih gubitaka od financijske imovine raspoložive za prodaju i realiziranog gubitka od financijske imovine raspoložive za prodaju. Rezerve su se povećale za 1 milijuna kuna, a zadržana dobit za 181 milijuna kuna preko ostale raspodjele vlasnicima. U 2018. godini ostvarena je dobit tekuće godine od 270 milijuna kuna.

Na kraju 2019. revalorizacijske rezerve su se iznosile 517 milijuna kuna, najviše jer su nerealizirani dobiti od financijske imovine raspoložive za prodaj iznosile 270 milijuna kuna. Zadržana dobit na kraju 2019. iznosi 866 milijuna kuna, jer su se ostale transakcije s vlasnicima povećale za 271 milijun kuna. U 2019. godini ostvarena je dobit tekuće godine od 293 milijuna kuna.

Stanje ukupnog kapitala i rezervi 31.prosinca 2018. godine je manje od stanja 31. prosinca 2019. godine za 537 milijuna kuna.

4.2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Financijski izvještaji za 2019. godinu sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, 134/15 i 120/16) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su na snazi u Europskoj uniji te u skladu s Pravilnikom o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje (NN 37/16, 96/18 i 50/19). Financijski izvještaji sastavljeni su na osnovi povijesnog troška, koji su promijenjeni obavljenom revalorizacijom zemljišta i zgrada, ulaganja u nekretnine, financijske imovine raspoložive za prodaju i financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Ključne procjene korištene u primjeni računovodstvenih politika prilikom sastavljanja financijskih izvještaja odnose se na umanjenje vrijednosti zajmova i potraživanja, izračun tehničkih pričuva i utvrđivanje fer vrijednosti ulaganja u nekretnine. (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Potreba za umanjenjem vrijednosti imovine e provodi se ukoliko postoji objektivni dokaz da je nastupio događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti nakon početnog priznavanja imovine te ako navedeni događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti ima utjecaj na buduće novčane tokove od imovine, koji se može pouzdano procijeniti. Dokaz umanjenja vrijednosti financijske imovine uključuje nepodmirenje obveza ili kašnjenje dužnika, indikacije da će dužnik ili izdavatelj ući u stečajni postupak. Gubitak od umanjenja vrijednosti imovine koja se vodi po amortiziranom trošku utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti financijske imovine i sadašnje vrijednosti očekivanih gotovinskih tokova diskontiranih originalnom efektivnom stopom te imovine. Gubici se priznaju u dobiti ili gubitku te odražavaju u rezervaciji za umanjenje vrijednosti. Za procjenu umanjenja vrijednosti mjeri se stopa gubitka. Time se mjere trenutni ekonomski i kreditni uvjeti takvi da mogu utjecati da stvarni gubitak bude veći ili manji, nego što su prethodni bili. Došlo je do povećanja umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja s 716 tisuća u 2018., na 673 tisuće kuna u 2019..

Rizik osiguranja odnosi se na rizik koji može nastati ako stvarne isplate šteta i naknada premašuju neto knjigovodstveni iznos obveza iz osiguranja zbog slučajnosti, pogrešaka i/ili promjena okolnosti. Rizik osiguranja uključuje rizik nastupa štetnog događaja, rizik određivanja visine premije (tarifiranje), rizik oblikovanja pričuva te rizike reosiguranja. Strategija pribave teži različitosti koja će osigurati uravnotežen portfelj i bazira se na velikom

portfelju sličnih rizika tijekom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata. Svi ugovori osiguranja neživota su u pravilu godišnji i osiguravatelji imaju pravo odbiti produljenje ugovora ili promijeniti uvjete ugovora prilikom obnove. Grupa prenosi dio rizika u reosiguranje kako bi kontrolirala izloženost gubicima i zaštitila kapitalnu osnovu.

4.2.2. Godišnji statistički izvještaji

4.2.2.1. Odnos Godišnjih statističkih izvještaja i godišnjih financijskih izvještaja u GIDO_RE-u

Povezanost godišnjih statističkih izvještaja i godišnjih financijskih izvještaja vidljiv je u izvještajima o zaračunatim bruto premijama i likvidiranim štetama.

Zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja uključuje sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom razdoblju za razdoblje najduže do godinu dana, bez obzira jesu li naplaćene i da li se ti iznosi u cijelosti ili djelomično odnose na kasnije obračunsko razdoblje.

Zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja sadrže:

- tehničku premiju
- dio premije za preventivu
- dio premije za pokriće troškova poslovanja

Zaračunate bruto premije životnih osiguranja uključuju sve iznose premija koji su naplaćeni do kraja obračunskog razdoblja, bez obzira da li se ti iznosi u cijelosti ili djelomično odnose na kasnije obračunsko razdoblje ili razdoblja.

Ukupna zaračunata bruto premija (prije usklađenja za iznos neto povećanja ispravka vrijednosti potraživanja za premiju i pripadajućih otpisa) manja je za 1,4 posto te iznosi 2.739 milijuna kuna u 2019. godini. Ukupna zarađena premija iznosi 2.486 milijuna kuna, a ostvarila je povećanje od 1,2 posto. Zaračunata premija neživotnih osiguranja iznosi 2.221 milijuna kuna i veća je za 0,4 posto u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

U IFP ukupan iznos Pričuva za prijenosne premije (PP) je jednak zbroju stanja prijenosne premije u SP1 O vrste i SP1 R vrste na kraju godine.

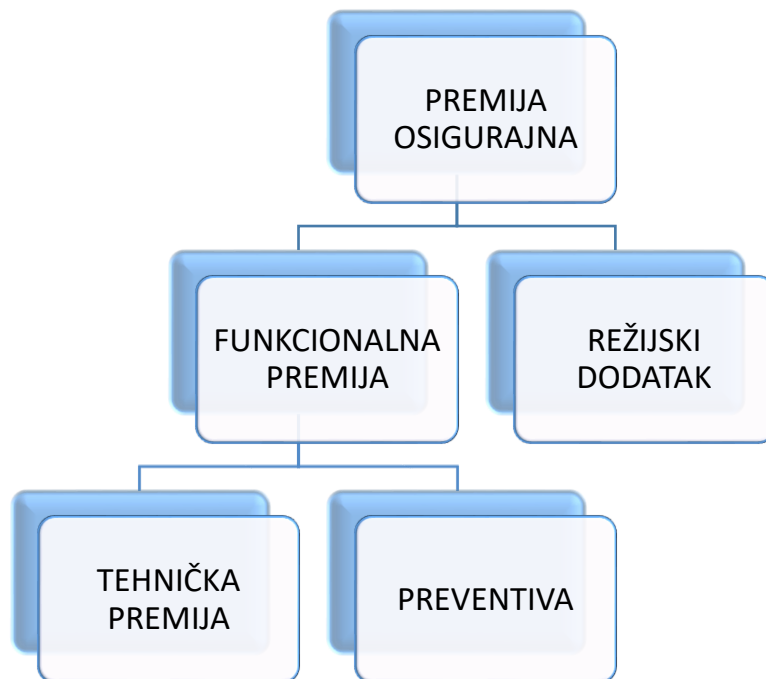
U ISD ukupan iznos Zaračunate bruto premije (ZP) / Likvidirane štete (LŠ) je jednak zbroju stanja zaračunate bruto premije/likvidirane štete u SP1 O vrste i SP1 R vrste na kraju godine.

1.128.539.649 (SP1 O vrste)	2.710.032.536 (SP1 O vrste)	1.598.004.458 (SP1 O vrste)
+ 6.896.680 (SP1 R vrste)	+ 28.665.167 (SP1 R vrste)	+ 12.680.375 (SP1 R vrste)
<hr/>	<hr/>	<hr/>
1.135.436.329 (IFP PP)	2.738.697.703 (ISD ZP)	1.610.684.833 (ISD LŠ)

4.2.2.1.1. Statistički podaci o policiranim premijama i likvidiranim štetama za osigurane rizike po vrstama i skupinama osiguranja

Tehnička premija

Slika 4. Premija osiguranja

Izvor: (Vašiček, 2019.)

Tehnička premija služi za:

- naknadu šteta i isplatu ugovorene svote
- podmirenje troškova nastalih pri likvidaciji šteta
- plaćanje premija za transfer rizika osiguratelja
- oblikovanje određenih pričuva osiguranja

Preventiva premija se koristi za otklanjanje ili smanjenje nepovoljnog djelovanja uzroka koji mogu izazvati štete.

Režijski dodatak služi za pokriće troškova obavljanja djelatnosti osiguranja.

Tehnička premija (funkcionalna) u GIDORE izvještaju prati se za obvezne vrste osiguranja. U tablicama:

- SP 191_O se iskazuju podaci o funkcionalnoj premiji obveznog osiguranja putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja

- SP 211_O se iskazuju podaci o funkcionalnoj premiji obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti
- SP 221_O se iskazuje funkcijska premija obveznog osiguranja korisnika zračnih letjelica od odgovornosti i obveznog osiguranja odgovornosti vlasnika brodica

Zaračunata bruto premija – Zaračunata funkcionalna premija = Režijski dodatak

Tehnička pričuva

Tehničke pričuve osiguranja su namijenjene pokriću budućih obveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizlaze iz poslova osiguranja koje društvo za osiguranje obavlja.

Tehničke pričuve osiguranja čine:

- Pričuve za prijenosne premije je u visini onog dijela obračunate premije koji se odnosi na pokriće osiguranja za razdoblje osiguranja nakon obračunskog razdoblja za koje se izračunava pričuva.
- Pričuve za bonuse (sudjelovanje u dobiti), popuste (buduće djelomično sniženje premije) i storna (povrat dijela premije za nepotrošeno vrijeme osiguranja zbog prijevremenog prestanka osiguranja)
- Pričuva šteta oblikuje se u visini procijenjenih obveza koje je društvo za osiguranje dužno isplatiti na temelju onih ugovora o osiguranju kod kojih je osigurani slučaj nastupio prije kraja obračunskog razdoblja, uključujući sve troškove koji na temelju tih ugovora terete društva za osiguranje. Pričuve šteta moraju obuhvaćati procijenjene obveze za nastale, ali još neriješene štete te procijenjene obveze za već nastale, ali još neprijavljene štete.
- Matematička pričuva je vezano uz životno osiguranje, odnosno osiguranje osoba kod kojih se kumuliraju sredstva štednje ili sredstva za pokriće rizika u kasnijim godinama osiguranja.

Tablica 25. Tehničke pričuve

	2018.	2019.
Pričuve za štete	2.627.449	2.594.500
Prijenosne premije	1.139.365	1.135.436
Matematička pričuva osiguranja	2.367.205	2.523.589
Ostale osigurateljno – tehničke pričuve	35.537	31.577
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	434.791	445.326
Ukupno tehničke pričuve	6.604.347	6.730.428

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Tablica 26. Statistički podaci o matematičkoj pričuvi u 2019. godini

Matematička pričuva	Broj osiguranja	Broj osiguranih osoba (aktivne police) na dan kraja obračunskog razdoblja	Iznos ugovorenih svota ili godišnjih renti uključujući dodijeljen u dobit	Iznos godišnjih bruto premija (policiranih)	Bruto iznos matematičke pričuve (cilmeriziran)	Udio reosiguranja	Matematička pričuva, neto od reosiguranja (8 - 9)	Iznos priznatog neamortiziranog troška provizije zaključenja osiguranja	Bruto iznos tehničke pričuve
ŽIVOTNO OSIGURANJE	136.745	138.493	5.052.874.787	365.030.488	2.444.596.755	22.030	2.444.574.725	32.031.973	0
RENTNO OSIGURANJE	1.220	1.220	13.513.658	42.011.399	54.095.478	0	54.095.478	0	0
DOPUNSKA OSIGURANJA UZ OSIGURANJE ŽIVOTA	8.697	8.697	224.696.400	1.795.647	2.334.014	0	2.334.014	0	0
OSIGURANJE ZA SLUČAJ VJENČANJA ILI SKLAPANJA ŽIVOTNOG PARTNERSTVA ILI ROĐENJA									
ŽIVOTNA ILI RENTNA OSIGURANJA KOD KOJIH UGOVARATELJ SNO SI RIZIK ULAGANJA	8.483	8.483	261.006.033	1.711.468	4.654.622	0	4.654.622	0	445.325.559
TONTINE OSIGURANJE S KAPITALIZACIJOM ISPLATE									
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA (vrste 19 - 25)	155.145	156.893	5.552.090.877	410.549.001	2.505.680.869	22.030	2.505.658.839	32.031.973	445.325.559

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Matematička pričuva se iskazuje kao obveza (pasiva) i izračunava se matematičkim metodama na temelju tablica smrtnosti i kamatne stope. Matematička pričuva životnih osiguranja izračunava se primjenom neto metode kao razlika između sadašnje vrijednosti budućih obveza osiguratelja i sadašnje vrijednosti budućih obveza osiguranika. Matematička pričuva se može izračunavati krajem svake kalendarske godine i/ili krajem svakog tromjesečja unutar kalendarske godine.

Matematička pričuva predstavlja fond u koji se prikupljaju sredstva iz premija osiguranja života svih osiguranika jednog osiguravatelja. Tako prikupljena sredstva iz premija služe da bi se jednog dana mogla ispuniti obveza osiguravatelja, tj. čine fond iz kojeg osiguratelj isplaćuje obećanu svotu. To nisu sredstva osiguravatelja, nego osiguranika i on u svakom trenutku može raspolagati tim sredstvima. Osiguranik povjerava sredstva osiguravatelju radi formiranja štednje. Osiguratelj mora matematičku pričuvu staviti u pričuvu kako bi po isteku ugovora o osiguranju mogao isplatiti tako akumuliranu štednju. Kod banke ovlaštene za obavljanje platnog prometa se otvara račun preko kojeg će se obavljati transakcije iz poslova u vezi s imovinom za pokriće matematičke pričuve. Vrijednost imovine matematičke pričuve mora u svakom trenutku biti najmanje jednaka visini traženog pokrivača.

Matematička pričuva formira se kod ugovora koji imaju štednu komponentu, a čini je ukamaćeni zbroj štednih premija svih osiguranja života, akumuliran tijekom godina trajanja osiguranja. (Ćurković M.; Klobučar D., 2010.)

Tehnički rezultat

Tehnički rezultat (kvota šteta) se definira kao odnos policirane bruto premije i likvidiranih šteta.

Osiguraniku kod kojeg je tehnički rezultat u promatranom razdoblju manji ili jednak 65%, računa se popust (bonus) na premiju osiguranja za slijedeću godinu osiguranja.

Osiguraniku kod kojeg je tehnički rezultat u promatranom razdoblju veći od 95%, računa se doplatak (molus) na premiju osiguranja za slijedeću godinu osiguranja kod kasko osiguranja.

Tehnički rezultat= Likvidirane štete/ Zaračunate premije

Tablica 27. Zaračunata bruto premija i likvidirane štete u 2018. i 2019. godini prema vrstama i skupinama osiguranja

Šifra	VRSTE OSIGURANJA	Zaračunata bruto premija		Likvidirane štete, bruto iznos		tehnički rezultat - kvota šteta	
		2018.	2019.	2018.	2019.	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8
01	Osiguranje od nezgode	112.693.926	113.747.784	35.631.332	34.392.168	31,62	30,24
02	Zdravstveno osiguranje	324.739.735	353.353.449	183.274.417	192.560.859	56,44	54,50
03	Osiguranje cestovnih vozila	320.919.978	364.914.007	249.065.412	244.598.476	77,61	67,03
04	Osiguranje tračnih vozila	6.068.259	1.532.912	1.039.984	1.203.843	17,14	78,53
05	Osiguranje zračnih letjelica	5.991.399	4.411.454	3.902.925	1.603.454	65,14	36,35
06	Osiguranje plovila	48.629.815	33.272.385	42.628.879	21.344.026	87,66	64,15
07	Osiguranje robe u prijevozu	14.670.090	16.001.370	2.949.293	9.356.890	20,10	58,48
08	Osiguranje od požara i elementarnih šteta	203.734.694	210.189.636	76.007.565	98.875.007	37,31	47,04
09	Ostala osiguranja imovine	361.086.151	378.738.566	214.607.641	274.094.677	59,43	72,37
10	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	484.458.631	507.108.499	280.508.246	302.537.066	57,90	59,66
11	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	3.703.271	2.692.787	84.385	102.313	2,28	3,80
12	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	10.998.683	6.492.276	2.622.451	2.822.877	23,84	43,48
13	Ostala osiguranja od odgovornosti	127.155.808	132.695.142	81.225.261	87.238.728	63,88	65,74
14	Osiguranje kredita	123.131.351	18.910.014	-32.283.872	-49.952.467	-26,22	-264,16
15	Osiguranje jamstava	1.161.477	2.253.011	345.034	324.979	29,71	14,42
16	Osiguranje raznih financijskih gubitaka	28.673.962	33.446.312	16.377.285	9.442.137	57,12	28,23
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	1.650.340	1.895.645		26.095	0,00	1,38
18	Putno osiguranje	9.766.205	10.969.805	3.820.007	3.650.965	39,11	33,28
19	Životno osiguranje	440.377.056	500.005.084	357.571.998	345.173.172	81,20	69,03
20	Rentno osiguranje	4.596.774	4.039.218	4.284.660	4.463.768	93,21	110,51
21	Dopunska osiguranja uz životno osiguranje	14.368.382	13.358.398	2.658.973	2.854.534	18,51	21,37
22	Osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja					0,00	0,00
23	Životna ili rentna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik	105.388.981	4.781	9.531.692	11.290.890	9,04	236.173,04
24	Tontine					0,00	0,00
25	Osiguranje s kapitalizacijom isplate					0,00	0,00
	UKUPNO (neživotna osiguranja, vrste 01 - 18)	2.189.233.775	2.192.625.055	1.161.806.243	1.234.222.094	53,07	56,29
	UKUPNO (životna osiguranja, vrste 19 - 25)	564.731.193	517.407.481	374.047.324	363.782.364	66,23	70,31
	S V E U K U P N O (vrste 01 - 25)	2.753.964.967	2.710.032.536	1.535.853.567	1.598.004.458	55,77	58,97

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Prognostičke vrijednosti

Prognoziranje je donošenje suda u budućim nepoznatim razinama pojave u danim uvjetima u okruženju važnim za poslovanje. Cilj prognoziranja je što veća točnost prognoze, stoga je prognoziranje sastavni dio poslovnog odlučivanja. Za poslovanje osiguranja bitne su metode prognoziranja, po modelu vremenskog niza. Za prognoziranje pojave u budućnosti slijede se pojave u prošlosti. Primjenom prognostičkih modela na bazi vremenskog niza je moguće pretpostaviti da će se pojava i nakon posljednjeg razdoblja za koje se raspoloživo podatkom u nizu razvijati na isti način kao i u prošlosti. Prognoziranje na bazi vremenskog niza ima dvije modela: Naivni prognostički modeli i Modeli izgladivanja.

Naivni prognostički modeli su:

- Naivni model I (status quo) –nakon tekućeg razdoblja iznosi se ne mijenjaju, to je model za utvrđivanje uspješnosti složenijih modela.
- Naivni model II (status quo diferencije) –za pojave koje očituju linearni trend
- Naivni model IIIa (status quo stope)– za pojave koje očituju eksponencijalni trend
- Prognoziranje pomoću prosječne stope promjene

Naivnim prognostičkim modelima prognozirane su Zaračunata bruto premija i Likvidirane štete za 2020. i 2021. godinu.

Tablica 28. Zaračunata bruto premija 2014.-2019. godina (u milijardama)

Zaračunata bruto premija	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Neživotna osiguranja	1.913.317	1.794.422	1.735.234	2.084.497	2.189.233	2.192.625
Životna osiguranja	366.589	513.508	533.428	533.540	564.731	517.407
Sveukupno	2.279.905	2.307.930	2.268.662	2.618.037	2.753.964	2.710.032

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Tablica 29. Prosječna stopa promjene za zaračunate bruto premije (u milijardama)

Godina	Vrijeme	Zaračunata bruto premija, u kunama	Prognoštičke vrijednosti - naivni model I	Prognoštičke vrijednosti - naivni model II	Prognoštičke vrijednosti - naivni model IIa	Prognoštičke vrijednosti - prosječna stopa promjene	
	t	yt	Ft NMI	Ft NMII	Ft NMIIa	Ft s-t	
	1	2	3	4	5	7	8
2014.	1	2.279.905	-	-	-	2.279.905	
2015.	2	2.307.929	2.279.905	-	-	2.360.088	
2016.	3	2.268.662	2.307.929	2.335.953	2.336.297	2.443.092	
2017.	4	2.618.037	2.268.662	2.229.395	2.230.063	2.529.015	
2018.	5	2.753.964	2.618.037	2.967.412	3.021.216	2.617.959	
2019.	6	2.710.032	2.753.964	2.889.891	2.896.948	2.710.032	
2020.	7	-	2.710.032	2.666.100	2.666.801	2.805.343	
2021.	8	-	2.710.032	2.622.168	2.624.259	2.904.006	

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Tablica 30. Likvidirane štete 2014.-2019. godine (u milijardama)

Likvidirane štete, bruto iznos	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Neživotna osiguranja	1.140.633	1.066.800	1.020.430	1.172.484	1.161.806	1.234.222
Životna osiguranja	262.749	266.706	296.221	330.988	374.047	363.782
Sveukupno	1.403.381	1.333.505	1.316.650	1.503.473	1.535.853	1.598.004

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

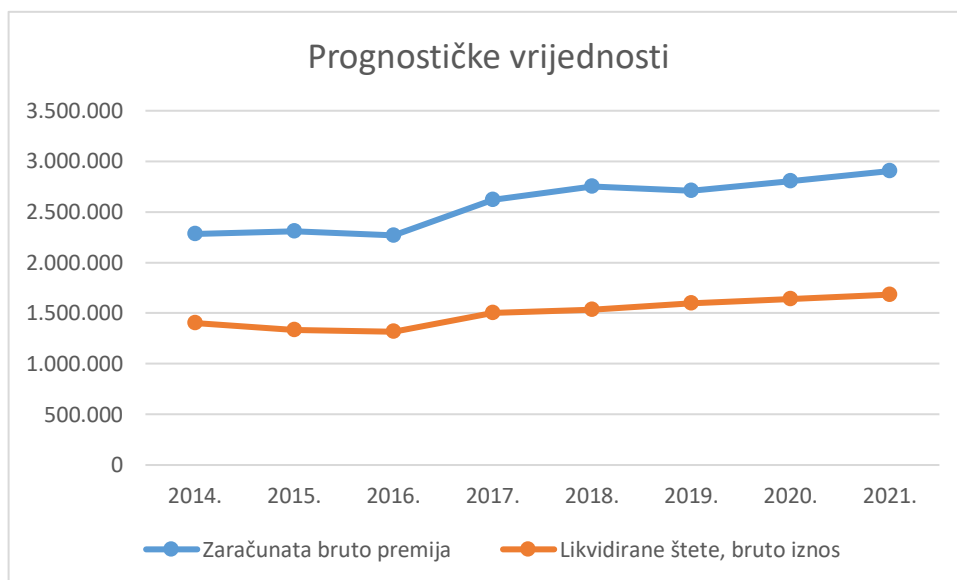
Tablica 31. Prosječna stopa promjene za likvidirane štete (u milijardama)

Godina	Vrijeme	Likvidirane štete, bruto iznos	Prognoštičke vrijednosti - naivni model I	Prognoštičke vrijednosti - naivni model II	Prognoštičke vrijednosti - naivni model IIa	Prognoštičke vrijednosti - prosječna stopa promjene	
	t	yt	Ft NMI	Ft NMII	Ft NMIIa	Ft s-t	
	1	2	3	4	5	7	8
2014.	1	1.403.381	-	-	-	1.403.381	
2015.	2	1.333.505	1.403.381	-	-	1.440.310	
2016.	3	1.316.650	1.333.505	1.263.629	1.267.108	1.478.211	
2017.	4	1.503.473	1.316.650	1.299.795	1.300.008	1.517.110	
2018.	5	1.535.853	1.503.473	1.690.296	1.716.805	1.557.032	
2019.	6	1.598.004	1.535.853	1.568.233	1.568.930	1.598.004	
2020.	7	-	1.598.004	1.660.155	1.662.670	1.640.055	
2021.	8	-	1.598.004	1.722.306	1.729.953	1.683.212	

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Grafikon 1. Prognošičke vrijednosti za Croatia osiguranje d.d. (u milijardama)

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

4.2.2.1.2. Statistički podaci o policiranim premijama i likvidiranim štetama za reosigurane rizike po vrstama i skupinama reosiguranja

Tablica 32. Zaračunata bruto premija i likvidirane štete u 2018. i 2019. godini prema vrstama i skupinama reosiguranja

Šifra	VRSTE OSIGURANJA	Zaračunate bruto premije, bruto iznos		Likvidirane štete, bruto iznos		Tehnički rezultat -kvota šteta	
		2018.	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.
1	2	3	4	5	6	7	8
01	Osiguranje od nezgode	1.043.054,07	495.616,68	419.840,82	128.444,52	40,25	25,92
02	Zdravstveno osiguranje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
03	Osiguranje cestovnih vozila	1.411.308,30	1.429.727,26	583.645,15	232.486,40	41,35	16,26
04	Osiguranje tračnih vozila	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
05	Osiguranje zračnih letjelica	42.446,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
06	Osiguranje plovila	524.428,82	392.031,83	559.369,35	160.173,05	106,66	40,86
07	Osiguranje robe u prijevozu	956.777,89	1.084.488,69	83.659,16	397.386,71	8,74	36,64
08	Osiguranje od požara i elementarnih šteta	9.850.918,98	7.840.015,84	5.213.542,55	3.155.067,66	52,92	40,24
09	Ostala osiguranja imovine	4.558.322,02	9.178.385,99	3.249.216,57	2.665.126,46	71,28	29,04
10	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	2.680.283,84	3.189.762,33	140.447,72	821.956,55	5,24	25,77
11	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	Ostala osiguranja od odgovornosti	2.002.514,57	2.394.305,83	323.809,06	1.454.284,23	16,17	60,74
14	Osiguranje kredita	2.244.113,82	0,00	1.169.226,09	1.247.383,21	52,10	0,00
15	Osiguranje jamstava	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16	Osiguranje raznih financijskih gubitaka	2.501.642,14	2.660.832,10	48.674,60	2.418.066,08	1,95	90,88
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18	Putno osiguranje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19	Životno osiguranje		0,00		0,00	0,00	0,00
20	Rentno osiguranje		0,00		0,00	0,00	0,00
21	Dopunska osiguranja uz životno osiguranje		0,00		0,00	0,00	0,00
22	Osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja		0,00		0,00	0,00	0,00
23	Životna ili rentna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik		0,00		0,00	0,00	0,00
24	Tontine		0,00		0,00	0,00	0,00
25	Osiguranje s kapitalizacijom isplate		0,00		0,00	0,00	0,00
	UKUPNO (neživotna osiguranja, vrste 01 - 18)	27.815.810,77	28.665.166,55	11.791.431,07	12.680.374,87	42,39	44,24
	UKUPNO (životna osiguranja, vrste 19 - 25)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	S V E U K U P N O (vrste 01 - 25)	27.815.810,77	28.665.166,55	11.791.431,07	12.680.374,87	42,39	44,24

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Reosiguranje možemo definirati kao osiguranje osiguranja. Reosiguranjem si osiguravatelj umanjuje iznos štete koju bi morao podmirit, nego se taj iznos raspodjeljuje.

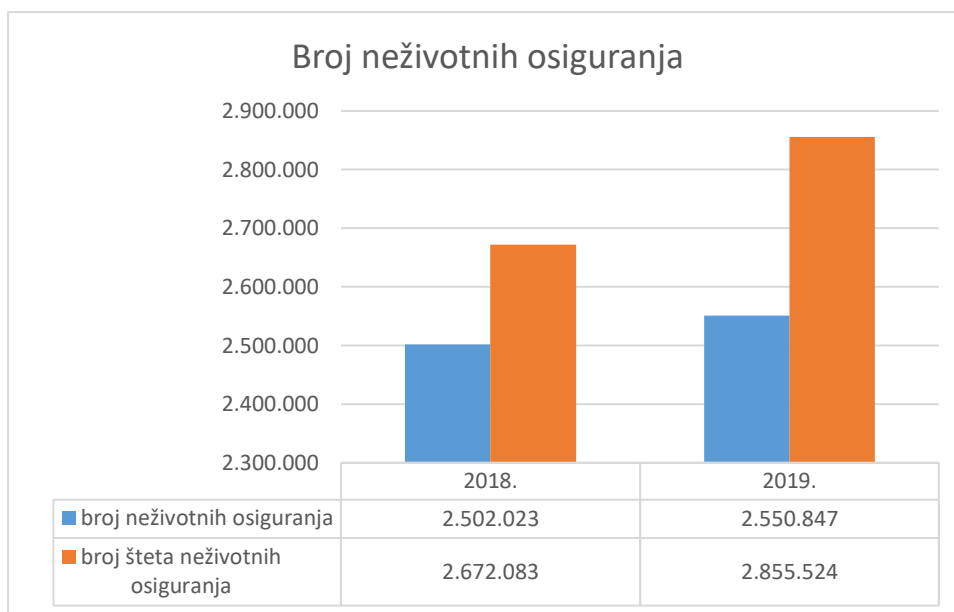
Razlozi zašto osiguravatelji kupuju reosiguravajuću zaštitu:

- da zaštite kapital društva i njihovih dioničara
- da stabiliziraju višegodišnje rezultate niveliranjem oscilacija u štetama
- da povećaju vlastiti kapital za prihvaćanje u osiguranje većih i kompleksnijih rizika u različitim vrstama osiguranja
- da zadrže statutom određenu minimalnu solventnost i sigurnost i ojačaju njegovu financijsku snagu
- da disperziraju rizike po svjetskim tržištima, a ne samo lokalno, kako bi smanjili financijske udare na bilo koju nacionalnu ekonomiju (Ćurković M.; Klobučar D., 2010.)

4.2.2.2. Usporedba statističkih podataka iz godišnjih izvještaja u 2018. i 2019. godini

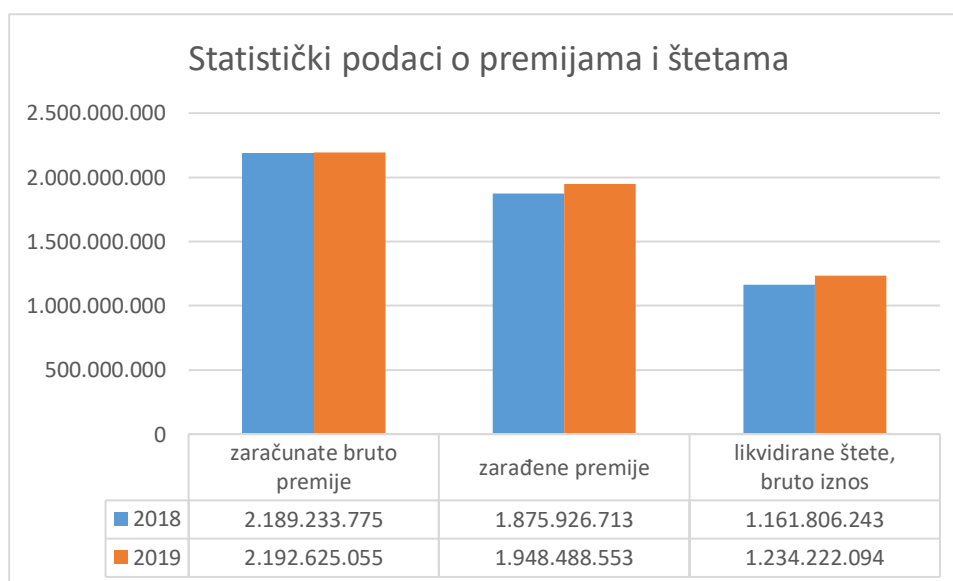
4.2.2.2.1. Neživotno osiguranje

Grafikon 2. Broj neživotnih osiguranja

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Grafikon 3. Statistički podaci o premijama i štetama neživotnog osiguranja

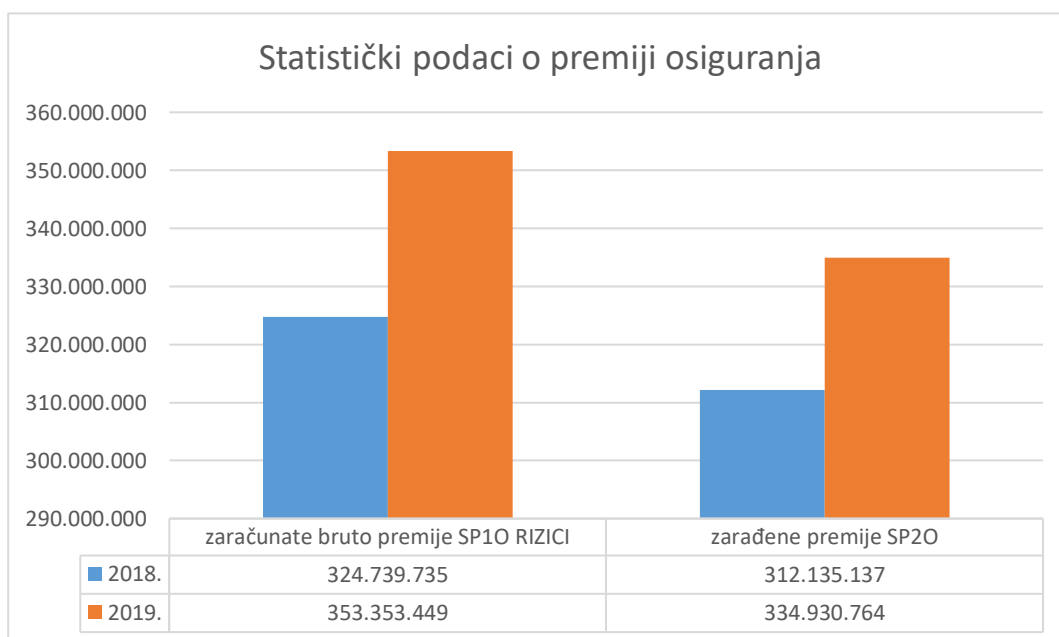
Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Neživotna osiguranja se u Croatia osiguranju d.d. dijele na osiguranja imovine, vozila i osobe. U nastavku slijedi analiza zdravstvenog osiguranja, kasko osiguranja, osiguranja od uporabe motornih vozila, osiguranja od požara i elementarnih nepogoda.

Broj neživotnih osiguranja je porastao za 48 tisuća osiguranja, a broj šteta porastao za 183 tisuće šteta. Zaračunata bruto premija se povećala za 3 milijuna kuna, a likvidirane štete su porasle za 73 milijuna kuna.

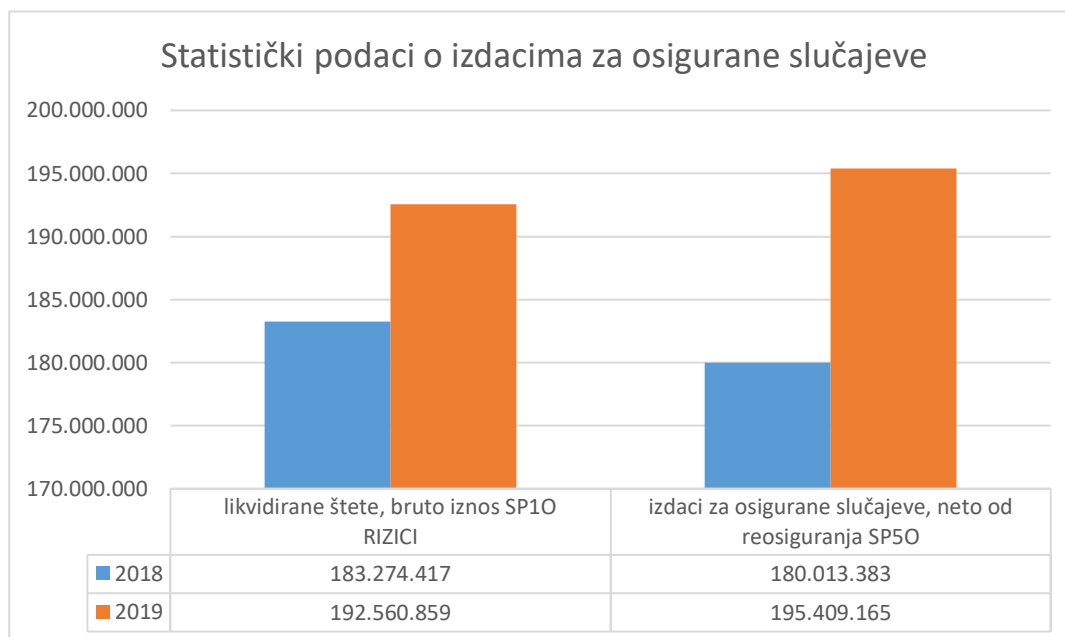
4.2.2.2.1.Zdravstveno osiguranje

Grafikon 4. Statistički podaci o premiji osiguranja

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

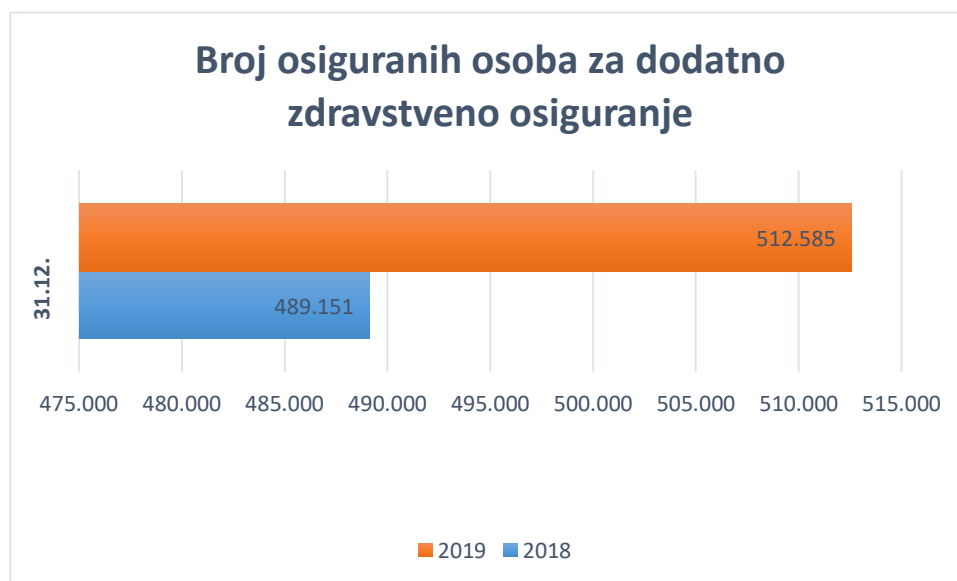
Grafikon 5. Statistički podaci o izdacima za osigurane slučajeve

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Grafikon 6. Broj osiguranih osoba

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

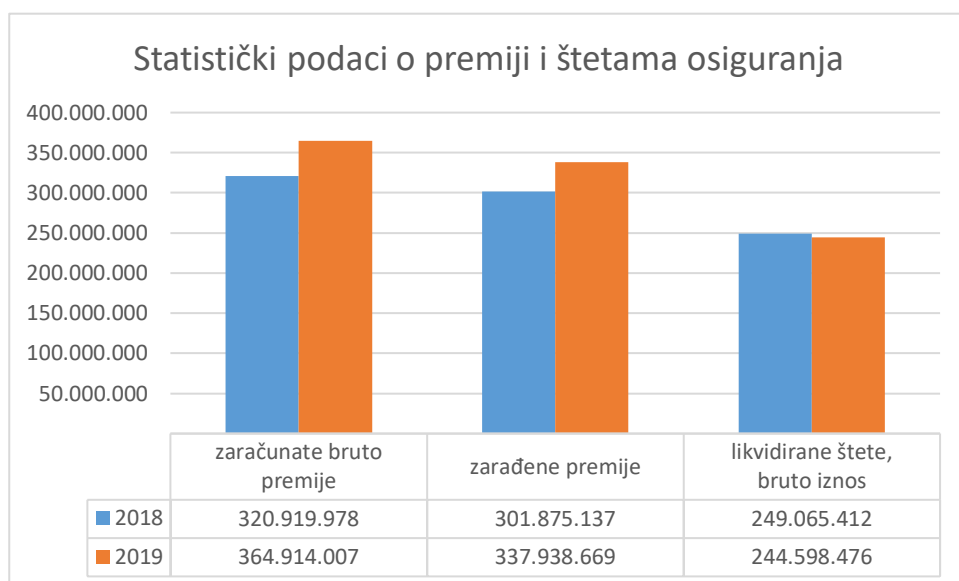
Zdravstveno osiguranje se sastoji od obveznog zdravstvenog osiguranja i dopunskog zdravstvenog osiguranja. Obvezno zdravstveno osiguranje provodi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO). Obveznim zdravstvenim osiguranjem svim se osiguranim

osobama osiguravaju prava i obveze iz obveznog zdravstvenog osiguranja na načelima uzajamnosti, solidarnosti i jednakosti. Na obvezno zdravstveno osiguranje, prema jednoj od osnova osiguranja utvrđenih Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju, obvezne su se osigurati sve osobe s prebivalištem u Hrvatskoj te stranci s odobrenim stalnim boravkom u Hrvatskoj. (Obvezno zdravstveno osiguranje, n.d.) Pravo na zdravstveno osiguranje obuhvaća: pravo na primarni zdravstvenu zaštitu, pravo na specijalističku zaštitu, pravo na bolničko zdravstvenu zaštitu, pravo na lijekove s liste lijekova HZZO-a, pravo na dentalnu zaštitu. Dopunsko zdravstveno osiguranje u Croatia osiguranju d.d. omogućuje da se obave sistematski, specijalistički i supspecijalistički pregled, medicinska dijagnostika, laboratorijske pretrage, medicinska rehabilitacija i usluge dentalne medicine. (Dopunsko zdravstveno osiguranje)

Broj osoba osiguranih za dopunsko zdravstveno osiguranje u Croatia osiguranju d.d. u 2019. godini iznosi 530 tisuća osoba što je veliki porast. Zaračunata bruto premija je u 2019. porasla za 30 milijuna kuna, a likvidirane štete porasle za 20 milijuna kuna.

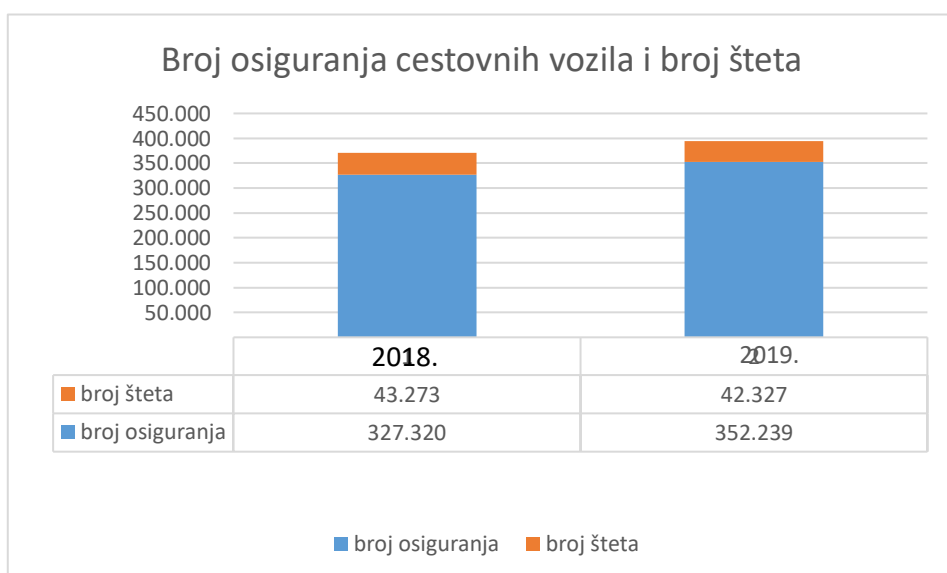
4.2.2.2.2. Osiguranja cestovnih vozila –kasko

Grafikon 7. Broj osiguranja cestovnih vozila i broj šteta

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Grafikon 8. Statistički podaci o premiji i štetama osiguranja

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Kasko osiguranje pokriva: Prometne nesreće ili oštećenja na parkiralištu, pad ili udarac predmeta u vaše vozilo, krađu, požar ili eksploziju i štetu nastalu vremenskim nepogodama. (Kasko osiguranje, n.d.) Kasko je moguće ugovoriti jednokratnim ili obročnim plaćanjem. U kasko obveza Croatia osiguranja d.d. ne može biti veća od iznosa koji je naveden u ugovoru.

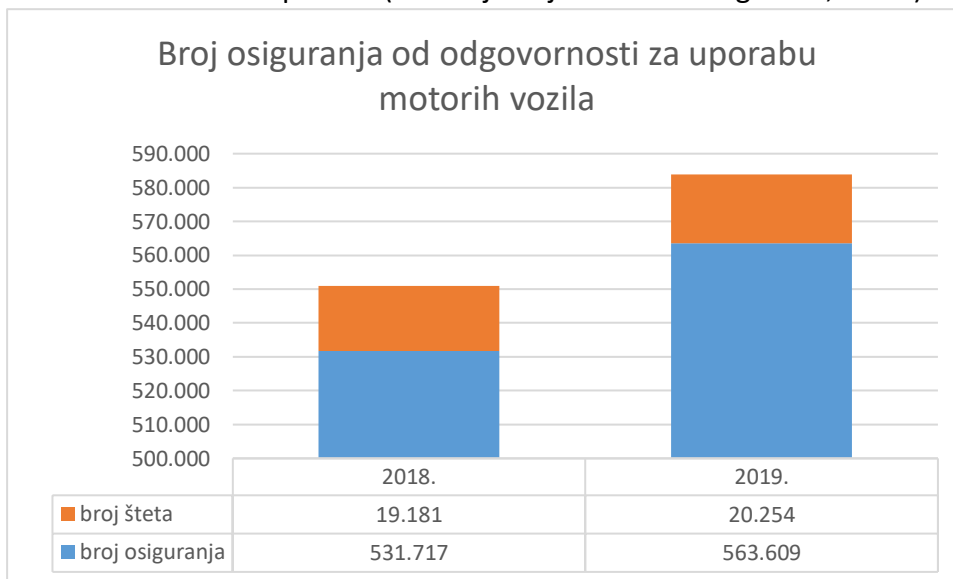
Također, Croatia osiguranje d.d. ne pokriva dodatnu opremu ako nije posebno osigurana i navedena na polici osiguranja.

Broj osiguranja cestovnih vozila je u 2019. godini porastao za 29 tisuća, a broj šteta se smanjio za tisuću osiguranika. Zaračunata bruto premija je porasla za 44 milijuna u 2019. godini, a likvidirane štete su se smanjile za 5 milijuna kuna.

4.2.2.2.3. Osiguranja od odgovornosti za uporabu motornih vozila

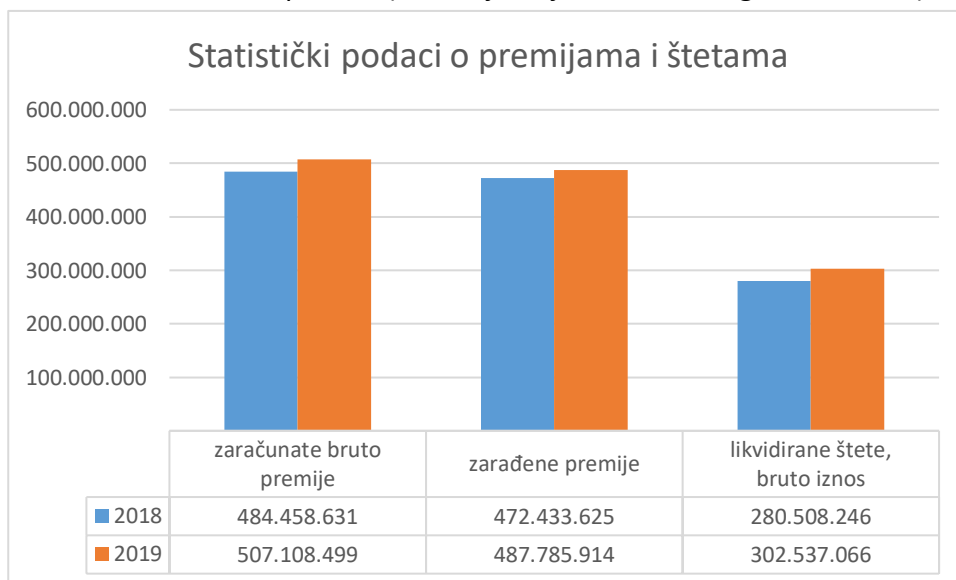
Grafikon 9. Broj osiguranja od odgovornosti za uporabu motornih vozila

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Grafikon 10. Statistički podaci o premijama i štetama

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

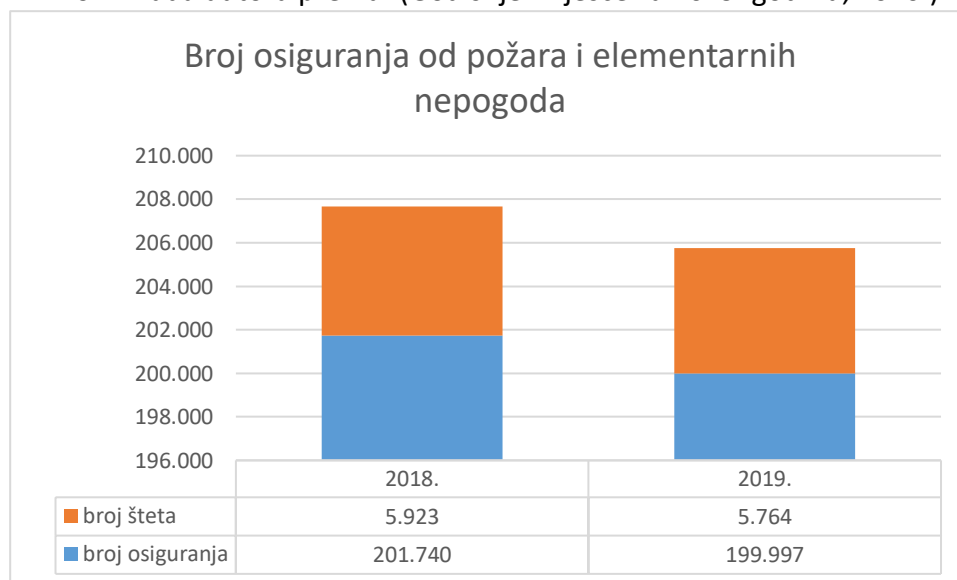

Policom osiguranja od automobilske odgovornosti osiguravate svoju odgovornost prema trećim osobama ako je pri uporabi i držanju vašeg vozila došlo do: tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja ili smrti neke osobe, uništenja ili oštećenja stvari, u zemlji i inozemstvu. Obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti zakonski je propisana obveza svih vlasnika ili korisnika motornih vozila. Zakonski propisane minimalne svote pokriva osiguranja na snazi u RH iznose 46.739.000,00 kn za štete na osobama i 9.394.000,00 kn za štete na stvarima i to po štetnom događaju. (Osiguranje motornih vozila, 2018.)

4.2.2.2.4. Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda

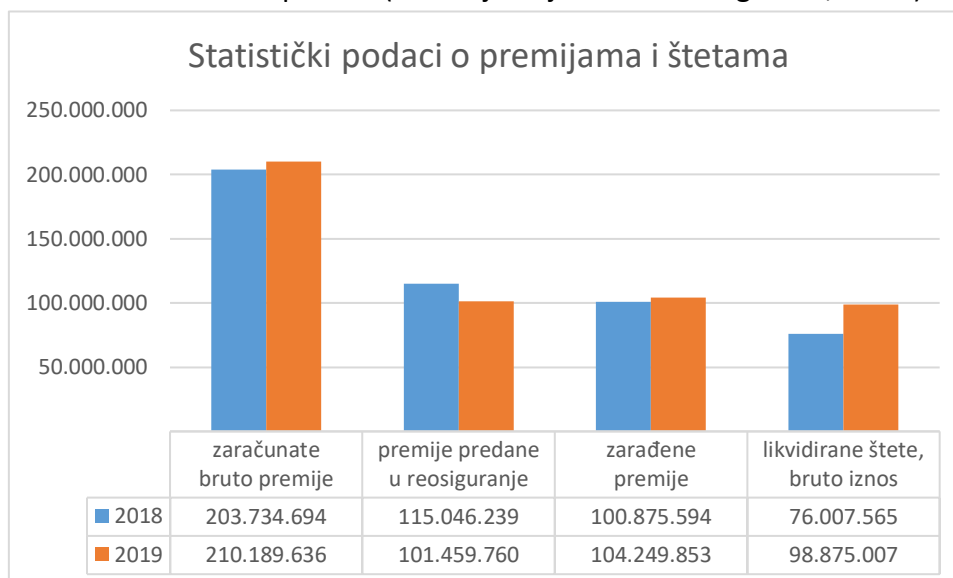
Grafikon 11. Broj osiguranja od požara i elementarnih nepogoda

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Grafikon 12. Statistički podaci o premijama i štetama

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

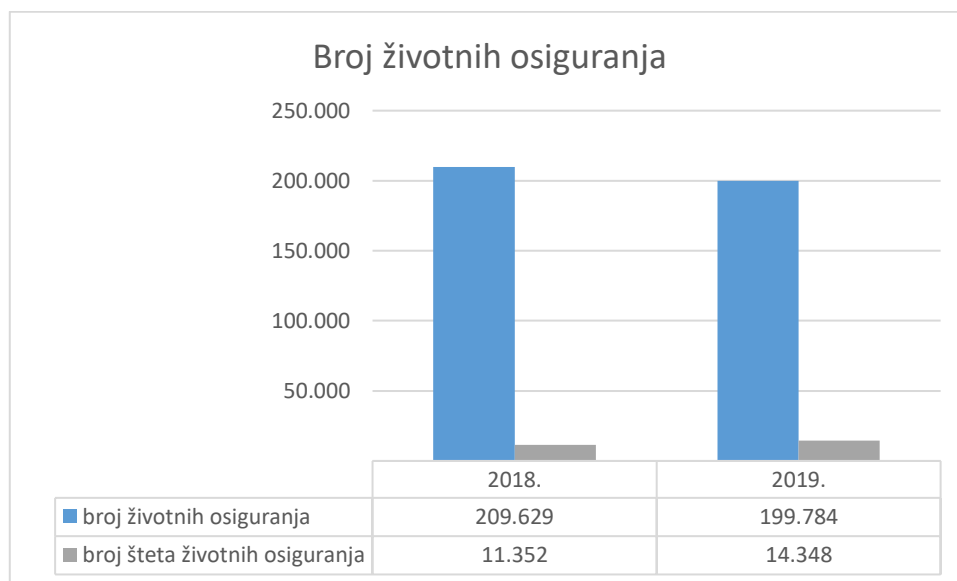

Osiguranjem od požara i elementarnih nepogoda mogu se osigurati stvari u kući i/ili građevinski dijelovi. Rizici koji spadaju u osiguranje su: požar, prirodne nepogode, indirektni udar groma, eksplozija, udar motornog vozila, izljev vode, šteta na stvarima, provalna krađa, oštećenje objekta uslijed provale, krađa bicikla i lom stakla. Pod dodatne opcije spadaju osiguranje od potresa i privatna odgovornost. (Osiguranje doma, n.d.)

Broj osiguranja od požara i elementarnih nepogoda se u 2019. godini smanjio, a broj šteta se smanjio za samo 200 osiguranika. Zaračunata bruto premija je porasla za 7 milijuna u 2019. godini, a likvidirane štete su porasle za 18 milijuna kuna.

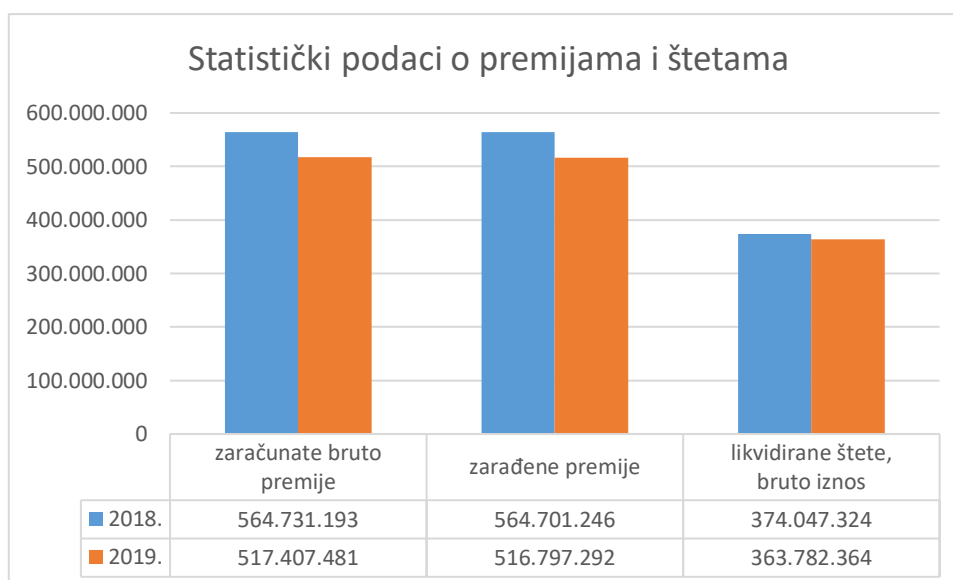
4.2.2.2.2. Životna osiguranja

Grafikon 13. Broj životnih osiguranja i šteta

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Grafikon 14. Statistički podaci o premijama i štetama

Izvor: izrada autora prema: (Godišnje izvješće za 2019. godinu, 2020.)

Modeli životnog osiguranja u Croatia osiguranju d.d. su: Basic, Premium i Exclusive.
(Životno osigurannje, n.d.)

Broj životnih osiguranja je u 2019. godini se smanjio za 10 tisuća osiguranika, a broj šteta porastao za 3 tisuće šteta. Ostvareno je smanjenje zaračunate bruto premije u 2019. godini za 47 milijuna kuna, a likvidirane štete su se smanjile za 10 milijuna kuna.

5. ZAKLJUČAK

Temeljni cilj osiguravajućih društava je ostvarenje dobiti, te dugoročni opstanak i prepoznatljivost na tržištu. Kompozitna ili složena društva su društva za osiguranje koja obavljaju poslove neživotnog i poslove životnog osiguranja. U Republici Hrvatskoj početkom 2019. poslovalo je 16 osiguravajućih društava za neživotno osiguranje, a 13 osiguravajućih društava za životno osiguranje od čega je 10 kompozitnih društava.

Osiguravatelj mora biti učinkovit, siguran i stabilan kako bi kvalitetno zaštitio interese osiguranika i financijski uspjeh poduzeća. Sve je važnija zaštita krajnjih potrošača, stoga se prema Zakonu o osiguranju prije potpisivanja ugovora osiguranici moraju detaljno informirati. Osiguravajuća društva posluju sukladno zakonu i pravilnicima koja određuju uvjete poslovanja osiguravajućih društava. Rad osiguravajućih društava nadziru HANFA i HUO preko financijskih i statističkih izvještaja koje im Odjeli za financijsko izvještavanje kontinuirano (u digitalnom obliku) dostavlja u skladu sa Zakonom o osiguranju, propisima kojima se uređuje računovodstvo i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI).

Financijski izvještaji moraju pružati istinit, pouzdan i nepristran pregled imovine, obveza, kapitala, promjene financijskog položaja i dobiti ili gubitka. Na temelju financijskih izvještaja i statističkih pokazatelja donose se zaključci o poslovanju. Statistički izvještaji su temelj za određivanje cijena osigurateljnih proizvoda. Osiguravajuća društva dio financijskih izvještaja i statističkih pokazatelja moraju objaviti mjesečno i tromjesečno, a sve izvještaje i pokazatelje u godišnjim izvještajima (GIDO_RE) najkasnije do tri mjeseca nakon završetka godine.

HANFA i HUO šalju povratnu informaciju i traže očitovanje u slučaju nelogičnih podataka koji bi mogli ugroziti stabilnost poslovanja osiguravajućih društava (npr. HANFA može ne odobriti cjenik proizvoda osiguranja). Statistički podaci posebno se iskazuju za prodaju osiguranja, a posebno za štete nastale iz poslova osiguranja.

Na primjeru Croatia osiguranja d.d. istaknuta je povezanost financijskih izvještaja i statističkih pokazatelja koja je vidljiva u izvještajima o zaračunatoj bruto premiji i likvidiranim štetama. Zaračunata bruto premija uključuje sve iznose premija životnih i neživotnih osiguranja. Analizirani su financijski izvještaji i statistički pokazatelji i prikazana je uspješnost poduzeća u 2018. i 2019. godini. Tehničke pričuve u 2019. su veće u odnosu na 2018. zbog povećanja obuhvata životnog osiguranja. Tehničke pričuve neživotnog osiguranja su manje u 2019. u

odnosu na 2018. zbog pada obuhvata neživotnih osiguranja. Zadržana dobit na kraju 2019. iznosi 866 milijuna kuna, jer su se ostale transakcije s vlasnicima povećale za 271 milijun kuna. U 2019. godini ostvarena je dobit tekuće godine od 293 milijuna kuna. Stanje ukupnog kapitala i rezervi 31. prosinca 2018. godine je manje od stanja 31. prosinca 2019. godine za 537 milijuna kuna. Ukupno neživotno osiguranje ostvaruje dobit od oko 1 milijarde kuna, dok se u životnom osiguranju smanjuje broj osiguranika, a ostvarena dobit iznosi 150 milijuna kuna. Naivnim prognostičkim modelima prognozirane su zaračunata bruto premija i likvidirane štete za 2020. i 2021. godinu. Prema prognostičkim modelima ukupna zaračunata premija će se povećati za 100 milijuna kuna, a i likvidirane štete će se povećati u narednim godinama za oko 40 milijuna kuna. U 2018. i 2019. godini najbolji rezultat ostvaren je u zdravstvenom osiguranju, kasko osiguranju i životnom osiguranju.

Croatia osiguranje d.d. je osnovano 1884. godine u Zagrebu i prvo je hrvatsko osiguravajuće društvo. Croatia osiguranje d.d. je u 2019. godini držala (promatrano kroz zaračunatu bruto premiju) najveći udjel na hrvatskom tržištu neživotnih osiguranja od 30,4%, a u segmentu životnih osiguranja od 16,6%, odnosno na ukupnoj razini tržišni udjel od 26,2%. Danas Croatia osiguranje predvodi digitalnu evoluciju osiguranja.

Industrija osiguranja neprestano raste i očekuju se još mnogi tehnološki pomaci i digitalna rješenja.

Popis literature

1. *Croatia osiguranje d.d.* (2018.). Dohvaćeno iz Hrvatska gospodarska komora: <https://www.hgk.hr/documents/croatia-osiguranjepdf5bd6e06f9c05a.pdf>
2. Ćurković M.; Klobučar D. (2010.). *Osnove osiguranja*. Zagreb: Hrvatski ured za osiguranje.
3. *Dopunsko zdravstveno osiguranje*. (n.d.). Dohvaćeno iz Croatia osiguranje d.d.: <https://crosig.hr/zdravstveno-osiguranje/usporedba-paketa/>
4. *Društva za osiguranje i društva za reosiguranje*. (2019.). Dohvaćeno iz HANFA: <https://www.hanfa.hr/trziste-osiguranja/registri/drustva-za-osiguranje-i-drustva-za-reosiguranje/>
5. *Godišnje izvješće za 2019. godinu*. (2020.). Dohvaćeno iz Croatia osiguranje d.d.: file:///D:/diplomski%20rad/Godisnje_izvjesce_2019_MB03276147.pdf
6. *Jedinstveno tržište kapitala EU-a za povećanje radnih mjesta i rast*. (2019.). Dohvaćeno iz EUR-Lex: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=LEGISSUM:2405_4
7. *Kasko osiguranje*. (n.d.). Dohvaćeno iz Croatia osiguranje d.d.: <https://crosig.hr/osiguranje-vozila/auto-kasko-osiguranje/>
8. Kašić, V. J. (2021.). *U izazovnoj 2020. godini zabilježene su značajne transakcije na tržištu osiguranja*. Dohvaćeno iz Deloitte: <https://www2.deloitte.com/hr/hr/pages/press/articles/deloitte-cee-insurance-ma-study-2020.html>
9. L., Ž., Žager K., M. S., & Sever Mališ S., J. A. (2017.). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
10. *Laqo*. (2020.). Dohvaćeno iz Croatia osiguranje d.d.: <https://www.laqa.hr/mobilna-aplikacija/>
11. *Moja Croatia*. (2020.). Dohvaćeno iz Croatia osiguranje d.d: https://crosig.hr/moja-croatia-aplikacija/?gclid=Cj0KCQiApY6BBhCsARIsAOI_GjZwkZo5xP7h7Zlt2Nnot9PZry5_SIVQZ2-hTwxfc2ZlksAtIPFdCxoAtVeEALw_wcB
12. *MSFI 16*. (2016.). Dohvaćeno iz Mazars: <https://www.mazars.hr/content/download/894821/46280920/version//file/MSFI%2016%20Najmovi%20-%20klju%C4%8Dne%20to%C4%8Dke%20novog%20standarda.pdf>
13. *MSFI 17*. (2017.). Dohvaćeno iz Deloitte: <https://www2.deloitte.com/hr/hr/pages/audit/articles/ifrs-news-2017-6.html>
14. *MSFI9*. (2019.). Dohvaćeno iz Kopun group: <https://kopun.hr/osnovni-elementi-msfi-9-financijski-instrumenti/>
15. NN 127/17. (08. 12. 2017.). *Zakon o revizij*. Dohvaćeno iz Narodne novine: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_12_127_2873.html
16. NN 140/05, 154/11, 12/12. (2012.). *Zakon o Hrvatskoj agencij z nadzor financijskih usluga*. Dohvaćeno iz Zakon.hr: <https://www.zakon.hr/z/215/Zakon-o-Hrvatskoj-agenciji-za-nadzor-financijskih-usluga->

17. NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14. (30. 12. 2014.). *Zakon o obveznim osiguranjima u prometu*. Dohvaćeno iz Zakon.hr: <https://www.zakon.hr/z/370/Zakon-o-obveznim-osiguranjima-u-prometu>
18. NN. (2016.). *Prilog -Financijski izvještaji društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje*. Dohvaćeno iz Narodne novine: <https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/440191.pdf>
19. NN 23/16. (16. 3. 2016.). *Pravilnik o statističkim standardima*. Dohvaćeno iz Narodne novine: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2016_03_23_655.html
20. NN 23/16. (11. 03. 2016.). *Pravilnik o statističkim standardima osiguranja*. Dohvaćeno iz Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2016_03_23_655.html
21. NN 23/16, 27/16. (2016.). *Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja*. Dohvaćeno iz Narodne novine: https://www.hanfa.hr/getfile/43532/Pravilnik%20o%20rasporedu%20vrsta%20rizika%20osiguranja_prociscena%20verzija.pdf
22. NN 23/16, 27/16. (2016.). *Pravilnik o rasporedu vrsta rizika za javnu raspravu*. Dohvaćeno iz HANFA: https://www.hanfa.hr/getfile/43532/Pravilnik%20o%20rasporedu%20vrsta%20rizika%20osiguranja_prociscena%20verzija.pdf
23. NN 30/15, 112/18, 63/20, 133/20. (10. 12. 2020.). *Zakon o osiguranju*. Dohvaćeno iz Zakon.hr: <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju>
24. NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18. (2018.). *Zakon o obveznim odnosima*. Dohvaćeno iz Zakon.hr: <https://www.zakon.hr/z/75/Zakon-o-obveznim-odnosima>
25. NN 37/16. (2016.). *Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje*. Dohvaćeno iz Narodne novine: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_04_37_1011.html
26. NN 37/16. (2016.). *Pravilnika o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje*. Dohvaćeno iz Narodne novine: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_04_37_1011.html
27. NN 41/16. (2016.). *Pravilnik o strukturi i sadržaju te načinu i rokovima dostave financijskih i dodatnih izvještaja leasing društava*. Dohvaćeno iz Narodne novine: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_05_41_1085.html
28. NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20. (08. 04. 2020.). *Zakon o računovodstvu*. Dohvaćeno iz Zakon.hr: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>
29. NN 96/18. (2018.). *Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje*. Dohvaćeno iz Narodne novine: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_10_96_1867.html
30. *Obvezno zdravstveno osiguranje*. (n.d.). Dohvaćeno iz Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje: <https://hzzo.hr/zdravstvena-zastita-pokrivena-obveznim-zdravstvenim-osiguranjem/opseg-prava-iz-obveznog>

31. *Odgođena porezna imovina i odgođene porezne obveze.* (2017.). Dohvaćeno iz RRIF: <https://www.revizijarevita.com/vijest/odgodena-porezna-imovina-i-odgodene-porezne-obaveze/50>
32. *Osiguranje doma.* (n.d.). Dohvaćeno iz Croatia osiguranje d.d.: [https://crosig.hr/osiguranje-
imovine/osiguranje-doma/](https://crosig.hr/osiguranje-imovine/osiguranje-doma/)
33. *Osiguranje motornih vozila.* (2018.). Dohvaćeno iz Croatia osiguranje d.d.: https://crosig.hr/media/6.9.2018_ipid_obvezno_osiguranje_od_automobilske_odgovornosti.pdf
34. *Solventnost II.* (2016.). Dohvaćeno iz HUUO: [https://huo.hr/hr/ostale-korisne-
informacije/solvency-ii](https://huo.hr/hr/ostale-korisne-informacije/solvency-ii)
35. Vašiček, P. V. (2019.). *Računovodstvo osiguravajućih društava.* Dohvaćeno iz Računovodstvo financijskih institucija: <https://drive.google.com/file/d/1uC8YB0mi85nWyWiIUb021OwAh6I3XR9R/view>
36. Z. Vajda. (3. 1. 2021.). *CEE insurance M&A outlook.* Dohvaćeno iz Deloitte: file:///D:/diplomski%20rad/ce-MA_Insurance_study_2020_digital.pdf
37. *Životno osigurannje.* (n.d.). Dohvaćeno iz Croatia osiguranje d.d.: [https://crosig.hr/zivotno-
osiguranje/mjesovito-osiguranje-zivota/](https://crosig.hr/zivotno-osiguranje/mjesovito-osiguranje-zivota/)

Popis grafikona

<i>Grafikon 1. Prognostičke vrijednosti za Croatia osiguranje d.d. (u milijardama)</i>	69
<i>Grafikon 2. Broj neživotnih osiguranja</i>	72
<i>Grafikon 3. Statistički podaci o premijama i štetama neživotnog osiguranja</i>	72
<i>Grafikon 4. Statistički podaci o premiji osiguranja</i>	73
<i>Grafikon 5. Statistički podaci o izdacima za osigurane slučajeve</i>	74
<i>Grafikon 6. Broj osiguranih osoba</i>	74
<i>Grafikon 7. Broj osiguranja cestovnih vozila i broj šteta</i>	76
<i>Grafikon 8. Statistički podaci o premiji i štetama osiguranja</i>	76
<i>Grafikon 9. Broj osiguranja od odgovornosti za uporabu motornih vozila</i>	78
<i>Grafikon 10. Statistički podaci o premijama i štetama</i>	78
<i>Grafikon 11. Broj osiguranja od požara i elementarnih nepogoda</i>	79
<i>Grafikon 12. Statistički podaci o premijama i štetama</i>	80
<i>Grafikon 13. Broj životnih osiguranja i šteta</i>	81
<i>Grafikon 14. Statistički podaci o premijama i štetama</i>	81

Popis tablica

<i>Tablica 1. Skupina neživotnih osiguranja</i>	8
<i>Tablica 2. Skupina životnih osiguranja</i>	13
<i>Tablica 3. Osiguravajuća društva u Republici Hrvatskoj u 2019. godini</i>	14
<i>Tablica 4. Iznosi bruto premije u osiguravajućim društvima u RH od 2016. do 2019. godine</i>	15
<i>Tablica 5. Iznos bruto premije vodećih osiguravajućih društava životnog osiguranja u 2019. godini</i> .	16
<i>Tablica 6. Udio vodećih osiguravajućih društava životnog osiguranja u 2019. godini</i>	16
<i>Tablica 7. Iznos bruto premija osiguravajućih društava neživotnog osiguranja u 2019. godini</i>	17
<i>Tablica 8. Udio vodećih osiguravajućih društava neživotnog osiguranja u 2019. godini</i>	17
<i>Tablica 9. Statistički podaci</i>	18
<i>Tablica 10. Vrste osiguranja</i>	22
<i>Tablica 11. Vrste rizika</i>	22
<i>Tablica 12. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)</i>	26
<i>Tablica 13. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka)</i>	28
<i>Tablica 14. Izvještaj o novčanom tijeku (indirektna metoda)</i>	30
<i>Tablica 15. Izvještaj o promjenama kapitala</i>	30
<i>Tablica 16. Struktura i sadržaj bilješki uz financijske izvještaje</i>	31
<i>Tablica 17. Rokovi i način dostave temeljnih izvještaja</i>	33
<i>Tablica 18. Rokovi i način dostave dodatnih izvještaja</i>	34
<i>Tablica 19. Izvještaj o financijskom položaju u 2018. i 2019. godini</i>	45
<i>Tablica 20. Analitička povezanost između Izvještaja o financijskom položaju i Izvještaja o pregledu ulaganja</i>	47
<i>Tablica 21. Analitička povezanost između IFP i Izvještaj o starosnoj strukturi potraživanja iz poslova osiguranja (SSP)</i>	50
<i>Tablica 22. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti u 2018. i 2019. godini</i>	52
<i>Tablica 23. Izvještaj o novčanom toku u 2018. i 2019. godini</i>	56
<i>Tablica 24. Izvještaj o promjenama kapitala u 2018. i 2019. godini</i>	58
<i>Tablica 25. Tehničke pričuve</i>	64
<i>Tablica 26. Statistički podaci o matematičkoj pričuvi u 2019. godini</i>	64
<i>Tablica 27. Zaračunata bruto premija i likvidirane štete u 2018. i 2019. godini prema vrstama i skupinama osiguranja</i>	66
<i>Tablica 28. Zaračunata bruto premija 2014.-2019. godina (u milijardama)</i>	67
<i>Tablica 29. Prosječna stopa promjene za zaračunate bruto premije (u milijardama)</i>	68
<i>Tablica 30. Likvidirane štete 2014.-2019. godine (u milijardama)</i>	68
<i>Tablica 31. Prosječna stopa promjene za likvidirane štete (u milijardama)</i>	68
<i>Tablica 32. Zaračunata bruto premija i likvidirane štete u 2018. i 2019. godini prema vrstama i skupinama reosiguranja</i>	70

Popis slika

Slika 1. Sudionici osiguranja	7
Slika 2. Osnivači Croatia osiguravajuće zadruge.....	41
Slika 3. Poslovnice Adria grupe	42
Slika 4. Premija osiguranja	62

Životopis

OSOBNI PODACI

Ime i prezime Viva Čuljak
Adresa Ulica Dragojle Jarnević 2, 10000 Zagreb
Telefonski broj 0915182343
E-mail vivano650@gmail.com
Datum rođenja 06.04.1996.

OBRAZOVANJE

2015. - Ekonomski fakultet – Zagreb, Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Poslovne ekonomije smjer Računovodstvo i revizija
2011. – 2015. Druga ekonomska škola, Zagreb
2009. – 2011. Osnovna škola SUVAG, Zagreb
2002. – 2008. Osnovna škola Retkovec, Zagreb

RADNO ISKUSTVO

Poduzeće Hrvatsko narodno kazalište Zagreb
Vrijeme (od-do) Rujan 2015. -
Opis posla pregledavanje ulaznica, odnošenje mjesečnih programa u knjižnice, muzeje, galerije, čuvanje stvari gledatelja

Poduzeće Računovodstveni servis Unija d.o.o.
Vrijeme (od-do) siječanj 2019. — travanj 2019.
Opis posla knjiženje računa, nošenje potvrda u Zavod za statistiku, Finu, Poreznu upravu

Poduzeće Eventim d.o.o.
Vrijeme (od-do) lipanj 2019. — rujan 2019.

Opis posla printanje prodanih ulaznica preko weba, provjera inozemnih kupaca, slanje Excel podataka u HP, DHL, Ticket inbox -unošenje brojeva, iznosa i datuma računa, kodove vraćenih ulaznica, Pantheon –slanje obračuna prodajnim mjestima

OSOBNJE VJEŠTINE I

KOMPETENCIJE

Materinski jezik Hrvatski jezik

Drugi jezici Engleski jezik

Društvene vještine i kompetencije Dobre komunikacijske vještine, sklonost timskom radu, strpljivost, upornost, organiziranost i pouzdanost.

Računalne vještine i kompetencije Vrlo dobro znanje MS Office paketa (Word, Excel, PowerPoint, Outlook..), poznavanje rada u računovodstvenim programima 4D Wand, Pantheon